

ek

zrett a kisebbségi... an. Nagy szerep... eikön és különö... volt az általános... tésénél. Politikai... kisebbségi jogok

eményezésére hiv... világszegély-konfe... pés volt az össze... tek koordinálása... politikai értekez... et játszott, mint... Igy alelnöke volt... szusának s tagja... gák kongresszusa... közti kisebbségi... markánsabb egyé... kisebbségi kong... voltartotta magát... miután a német... emetországi zsidó... atározati javasl... Motzkin ebből az... kisebbségi kong... megindokolta a... padását, mely be... világ közvélemé... mentummá ma...

evékenysége mel... publicisták egyike... Russische Korres... amely lap a sza... dök egyenjogús... pogromok Orosz... etes művészen le... gram történetét... as éveiről az 1905... lamint változza az... ág helyzetét... gyászbaborította... az egész cionista... dó Palesztinát és... ön viselik az eme... ri jog és egyen...

millió lejes énynt

millió lejes főnye... 3 számú sorsjegye... 58922... 651... 24, 79226, 35620.

zen... raink... géről in... mációt... vőinktől!

ek cim... yzékét... ggel... ki

& Réti

Targu-Mures.

ti-Brasov

Lapkiadó st... Strada Bar... Telefoa: 9-78

Taxa postală plătită în num. No. 224.713-929. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj-Kolozsvár, Strada Baron L. Pop (v. Brassai-n.) 18. Telefon: 9-77. Előfizetési árak: Havonta 110, negyedévre 320, fél-évre 600, egészévre 1200 lej. Külföldre: Havonta 1, negyedévre 3, félévre 6, egészévre 10 dollár. Hirdetések díjazás szerint. Az „UJ KELET” az erdélyi és bánági assidóság egyetlen napilapja. Cikkeink utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

ZSIDÓPOLITIKAINAPILAP

Bérmentelen leveleket nem fogadunk el. Kéziratok megőrzését és visszaküldését nem vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marton Ernő. Felelős szerkesztő Jámber Ferenc. Bukaresti szerkesztő: Hát-szegi Ernő, Str. Matei Millo 10. Szombat, 1933 november. 11. 5694. ÉV XVI. ÉVF. CHESVAN 22. 253 SZAM.

Az elkecsereedett Vaida visszavonul a politikai élettől?

Szombaton nyújtja be Vaida a kormány irásos lemondását — hétfőre várják az új kabinetet. Kizárólag az uralkodó akaratán és elhatározásán mulik az új kormány összetétele

A nemzeti parasztpárt visszatér Maniuhoz?

Bucuresti-Bukarest, nov. 10. (Az Uj Kelet tud.) A pénteki nap nem hozott semmi újat a kormányválság megoldási módzatának kérdésében. — legfeljebb a Vaida-kabinet bukásának körülményeire vetett újabb világosságot. A miniszterelnökség hivatalos kommunikét tett közzé, amely

cáfolja, mintha a nemzeti parasztpárt vezetőségének esütörtök esti gyűlésén konfliktus tört volna ki Vaida és Titulescu között, Vaida azzal vádolván Titulescut, hogy a kormány bukásának okozója volt. Titulescu közreműködésének őszinteségét — mondja a helyzetre és bizonyos lelkiállapotokra igen jellemző komüniké — a nemzeti parasztpárt összes vezetői kivétel nélkül elismerik.

Eddig szól a komüniké, amely azonban nem egészen alkalmas arra, hogy tisztázza Titulescunak a nemzeti parasztpárti kormány bukásának vitt szerepét. Nemzeti parasztpárti körök szerint ugyan is, ha Titulescu tárcát vállalna egy esetleges Duca-kormányban, úgy megerősítené a verziót, hogy mégis ő volt a bukás okozója. Ezek a nemzeti parasztpárti vezetők éppen ezért azt hiszik, hogy Titulescu lemond a külügyminiszteri tarcáról és visszamegy Londonba.

Nagyon lehetséges azonban az is, hogy ez a Titulescunál szembeni szempont nem egyéb, mint visszahatása annak, ami néhány hónappal ezelőtt Szinajában történt. A kulisszák mögött mindenestre megkezdődött már az új kormány szálainak bogozása. Titulescu szerdán délután hoz szu audiencián jelent meg az uralkodó előtt, majd külön vonattal tért vissza este félkilenc órakor a fővárosba, hogy részt vegyen a Vaida Sándor által összehívott minisztertanácson. Ugyanekkor Mirto, a lemondásban lévő kormány közlekedésiügyi minisztere, auton szinajába indult, ahová éjjel féltizenkettőkor érkezett meg.

Caraman szállóban megszálló Mirtot szonnal felkereste Puiu Dumitrescu, az uralkodó magántitkára. Éjjel egy órakor Puiu Dumitrescu a Peles kastélyba ment, ahonnan két órakor visszatért a hotelbe és hajnali négy óra 10 percig tartó megbeszélést folytatott a volt közlekedésiügyi miniszterrel, aki ma délelőtt 10 óra 20 perckor visszautazott a fővárosba.

Szinajába egyébként egész éjszaka és ma egész nap havazott, úgy hogy a helység felöltötte magára téli öltözetét. A kormányválság egyébként megakadályozza az uralkodót abban, hogy részt vegyen vasárnap a targuvistei és a costesti templomok felszentelésén. A király előre megállapított program szerint szombaton reggel auton Bukarestbe utazik. Dében az uralkodó audiencián fogadja Viada Sándort, aki benyújtja a kormány irásos lemondását, valószínűleg Ducát ajánlvva utódjául. Szombat délután négy órakor Pop Csieszo István és N. Costachescu, a törvényhozó testületek elnökei jelennek meg audiencián, az alkotmányos uzusnak megfelelően, majd a pártvezérek kihallgatására kerül sor.

Bizonyos körökben meg vannak győződve arról, hogy hétfőn az új kormány le fogja tenni az esküt. Bucuresti-Bukarest, nov. 10. A nemzeti parasztpárt vezetőségének esütörtök esti ülése rendkívül viharos lefolyású volt. Különösképpen a Vaida Sándor idegessé-

ge miatt. A miniszterelnök kijelentette, hogy nem hajlandó még egyszer elmenni Szinajába és az lesz a legjobb, ha levélben küldi el írásbeli lemondását az uralkodónak. Javasolta továbbá, hogy a nemzeti parasztpárt, a kormánybuktatás módja elleni tiltakozás jelül ne vegyen részt a választásokon.

A Szinajából hazaérkező Titulescu a vezetőségi ülés után felkereste Vaidát és igyekezett őt megnyugtanni és lecsillapítani. Hír szerint sikerült is meggyőznie őt arról, hogy Ducát ajánlja utódjául az uralkodónak, elkerülve ezáltal azt, hogy abnormis módon elfajuljon a politikai élet.

Mi lesz a megoldás?

Bucuresti-Bukarest, november 10. Az eddigi valószínűségeket amellel szólnak, hogy mégis a liberális párt fog megbízást kapni a kormány alakítására. A Calea Victoriein lévő liberális klubban már jönnek-mennek az új miniszterjelöltek. Az ifjú generáció jellemző módon előtérbe került: valószínű, hogy Tatarescu, Franasovici és Iamandj teljes tárcát kapnak egy esetleges liberális kormányban. Benfentesek tisztában vannak azzal, hogy prognózist felállítani nem lehet: az utolsó pillanatban is jöhetnek meglepetések. Két évvel ezelőtt senki sem gondolta volna, hogy a Iorga-kormány fogja a helyzetet megoldani s ma sincs Romániában olyan pártvezér, aki ne vindikálná magának a hatalmat. A vezérek bizalmasan közölték párthíveikkel, hogy ígéretet kaptak a hatalom átvételét illetően. Jövünk — mondták a gyűléseken a pártvezérek. Nos, most elkezdte a váltók esedékessége. És bizonyos, hogy mindenki egyszerre nem lehet miniszterelnök.

A következő kombinációk forognak köz-közben: 1. Duca. 2. Választási kormány élén a semmitörzők elnökével. 3. Titulescu a jelenlegi parlament támogatásával. 4. A két liberális frakció fúziójából alakuló kormány, Angelescu elnöke alatt. 5. A kispártok koalíciója (Argetoiu, Lupu, Iunian). A lehetőségek azonban ezzel még távolról sincsenek kimerítve. Egy esetleges liberális kormány a következőképpen alakulna meg: Miniszterelnök Duca, külügyminiszter Titulescu.

hadügy Uica tábornok (szegény Zelitzky!), pénzügy Dinu Bratianu, közoktatásügy dr. Angelescu, belügy Tatarescu, kereskedelem Franasovici munka Saveianu, közlekedésügy Sassu, igazságügy Xenj, földművelésügyi Antonescu.

Gogának a liberális kormány belügyminiszteri székébe való kombinálása egyelőre komolytalannak bizonyult.

Vaida Sándor rendkívüli mértékben el van keseredve a mód miatt ahogyan őt a király elbocsátotta. A nemzeti parasztpárt vezetőségének tegnapi ülésén szabad utat engedett Vaida a lelkében felgyülemlett keserűségének. Vaida gyávának nevezte azon regáti minisztereket, akik a választásokon való részvétel mellett kardoskodtak. Nemzeti parasztpárti körökben egyébként teljes tájékozatlanság uralkodik aziránt: milyen platform alapján vesz részt a párt a választásokon. Mi lesz a helyzet, ha Maniu és Vaida nem fognak egymással megegyezni. Mindenestre tartja magát a hír, hogy Vaida Sándor végleg visszavonul a politikától, a párt pedig kanosszát fog jární Maniunál Badaacsonyan. Az ellenzékbe vonuló nemzeti parasztpártnak azonban számítani kell Maniu és Vaida Maniu kérésére, hogy a City Hallban, hivatalos autója és két testőre van, a szobája egyik ablakából látja a Woolworth Building égneke nyuló götikus tornyát, a másikból pedig a Municipal Buildinget: milliós vesztegetések hősei nek egykori fellegrárat. . . . Kis, tömzsi ember az őrnagy: egy óriási, kissé szögletes fej egy nyak nélküli törzsön, két széles váll, két villogó és világító fekete szem, vastag ajkak és egy energikus állkapocs. olyan, mint valami bokszoló. A gesztusai is szaggatottak, kemény, mint a mondai és mint az angolása, ez a tipikusan newyorki angol, amelyet jól kezel, — de a Jimmy Walker finomra kihagyezett ötletei és az Al Smith robotstus humora nélkül. Nem, humora sose volt az őrnagynak: vulkán, folyton dolgozó tüzhányó a forróvérű Fiorillo — és ugyan ki várna humort egy égő katlantól? . . . Első generációs bevándorolt. Kint járt iskolába és a „public school” szel, lemileg kiemelte az olasz negyed fojtó atmoszférájából. Amerikai lett izig- végig és csak messziről szemlélte az olasz kolónia örökös és nem nagyon előkelő magánveszekedéseit. Hanem amikor ügyvéd lett, mégis az olaszok közül kerültek ki az első kliensei. Nem sokan persze. . . . Akkor az volt az ambíciója, hogy diplomáciai karriert csinál. Letette a civil service vizsgát és konzuli titkárrá nevezték ki Budapestre. Itt tanult meg magyarul: a nyelvünket ma is beszéli és e sorok írója, nak pontosan felsorolta egyszer, a Lu chow-féle vendéglőben, a korabeli pesti mulatóhelyeket az összes attrakciókkal . . .

Hát-szegi Ernő

Végsőkig kiéleződött a helyzet Japán és Szovjet-Oroszország között

Tokióban katonai kormányral fenyegetőznek, amely nyomban megszakítja a diplomáciai összeköttetést Szovjet-Oroszországgal. A Szovjet nem vállal semmi felelősséget a következményekért, ha újabb japán repülőrajok jelennek meg orosz terület felett

London, nov. 10. Diplomáciai körök értesülései szerint a japán-orosz helyzet rendkívül kiéleződött. A japán kormányhoz közelálló lapok élesen támadják a szovjetet és figyelmébe ajánlják, hogy amennyiben rövidesen nem változtat kihívó magatartásán, katonai kormány kerül Tokióban az ügyek élére. Arakhi jelenlegi hadügyminiszter vezetése alatt. Ez a katonai kormány nyomban meg fogja szakítani a diplomáciai összeköttetést a szovjettel és ettől a lépéstől már nem lesz messze a háború. Juranev tokiói orosz követ megjelent Szirota japán külügyminiszter előtt és

újabb tiltakozó jegyzéket adott át, amelyben a szovjetkormány a bombavető repülőgépek Vladivosztozk feletti átrepülését példátlanul durva nemzetközi jogsértésnek deklarálja és azt követeli, hogy a japán kormány indítson szigorú vizsgálatot és büntesse meg a légi raj összes pilótáit. Ugyanebben az időpontban Szokolnikov orosz helyettes népbiztos eszme cserére kérte Ohta moszkvai japán követet, akinek kijelentette, hogy a szovjet nem vállal semmi felelősséget a következő ményekért, ha újabb japán légi rajok jelennek meg orosz terület fölött.

VILÁG TÜKRE

Newyork új polgármestere

A newyorki polgármesterválasztás szenzációs eredménnyel végződött: a két pártra szakadt demokrata frakció elbukott és Newyork polgársága 200 ezer szótöbbséggel Fiorillo La Guardia, a newyorki egyesült ellenzék republikánus jelöltjét választotta polgármesterré a legközelebbi négy évre. La Guardia győzelme azt jelenti, hogy a hirhadt Tammany Hall, amely évtizedek óta monopolizálta Newyork fölött a politikai uralmat, megbukott és a város polgársága elsöpörte a világszerte hirhadt korrupt politikai szervezetet.

Ezelőtt két évvel, egy meleg szeptemberi estén, láttam utóljára Fiorillo La Guardia őrnagyot, akkortájt vezérelt a newyorki politikában, akinek első polgármesterei kampányában mint belső ember volt szerencsém részt vehetni publicitási tanácsadó és sajtókor- tes, ama Murray Jakoby ur egyik segítőtársaként, akit később követi rangra emelt a hooveri kegy. Reménytelen outsidersok voltak ebben a versenyben; Sam Koenig — a newyorki állami republikánus szervezet magyar származású vezérkari főnöke — szűkmarkuan mérte a választási költségeket és Jimmy Walker játszva dobta lelkese, de rosszul fizetett partuukat. A vert seregben az őrnagy tartotta a lelket, a „party worker”-ek időnként találtak és hallgattak a tüzes és haragos és kétkézzel gesztikuláló őrnagyot, aki arról beszélt, hogy forradalomba kell vinni Newyorkot a Tammany Hall ellen. Fel kell lázítani az embereket, mondta, miközben diühöns rágta az erős szívart és fenyegetőleg rázta az öklét a láthatatlan ellenség felé. „You got to know your New York”, harsogta az ablak melletti karosszékéből e forró őszi estén „itt másról holnapra változik minden és jaj lesz Tammanyoknak, ha egyszer New York népe rohamra indul a panamisták ellen”.

Még két évig mennydörgött és lázított a tüzes Fiorillo, amíg tegnapelőtt este csakugyan rohamra indult Newyork és ellenállhatatlanul söpörte magával az őrnagyot a polgármesterei székbe. Ma már ott ül, a City Hallban, hivatalos autója és két testőre van, a szobája egyik ablakából látja a Woolworth Building égneke nyuló götikus tornyát, a másikból pedig a Municipal Buildinget: milliós vesztegetések hősei nek egykori fellegrárat. . . .

Kis, tömzsi ember az őrnagy: egy óriási, kissé szögletes fej egy nyak nélküli törzsön, két széles váll, két villogó és világító fekete szem, vastag ajkak és egy energikus állkapocs. olyan, mint valami bokszoló. A gesztusai is szaggatottak, kemény, mint a mondai és mint az angolása, ez a tipikusan newyorki angol, amelyet jól kezel, — de a Jimmy Walker finomra kihagyezett ötletei és az Al Smith robotstus humora nélkül. Nem, humora sose volt az őrnagynak: vulkán, folyton dolgozó tüzhányó a forróvérű Fiorillo — és ugyan ki várna humort egy égő katlantól? . . .

Első generációs bevándorolt. Kint járt iskolába és a „public school” szel, lemileg kiemelte az olasz negyed fojtó atmoszférájából. Amerikai lett izig- végig és csak messziről szemlélte az olasz kolónia örökös és nem nagyon előkelő magánveszekedéseit. Hanem amikor ügyvéd lett, mégis az olaszok közül kerültek ki az első kliensei. Nem sokan persze. . . . Akkor az volt az ambíciója, hogy diplomáciai karriert csinál. Letette a civil service vizsgát és konzuli titkárrá nevezték ki Budapestre. Itt tanult meg magyarul: a nyelvünket ma is beszéli és e sorok írója, nak pontosan felsorolta egyszer, a Lu chow-féle vendéglőben, a korabeli pesti mulatóhelyeket az összes attrakciókkal . . .

A háboru alatt mégis megdobbant benne az olasz szív. Repülő lett, aztán összekötözték az olasz fronton, kapitánnyá neveztek ki, a háboru végén őrnagy lett és a hadviselt glóriájával a homloka körül jelent meg Washingtonban, amikor az egyik newyorki olasz választókerület a kongresszusba küldte. Ebben a népies testületben, amelynek üléséről a lapok nem közölnek rendszeres tudósításokat, nehéz feltűnni. A temperamentumos Fiorillo azonban mégis feltűnt, részben erősen radikális beszédeivel, részben pedig azzal, hogy republikánus volta dacára, folyton kirugott a pártfegyverem ellen. Amolyan „insurgent”-féle volt mint a felsőházban Borah, az idahoi szenátor. Pühös és tajtékzó temperamentummal támadta a nagytőkét az iparbárokot, a korrupt politikusokat és radikalizmusában odáig ment, hogy néhány évvel ezelőtti szocialista programmal lépett fel a kerületében.

Megválasztották ugyan, de nem a program miatt, hanem a program dacára. Akkoriban Heywood Brown-nal, az újság íróval, álmódzot egy új szocialista párt megteremtésén, de a párt a választások után is csak egyetlen parlamenti képviselőből állott... Ezek az álmódzásokon, viharokon, harcokon keresztül azonban La Guardia elérte azt, hogy — komolyan kellett őt venni. Washingtonban előlékel körökben persze — a háta mögött — „wop” maradt és „dago”, ahogy az olaszokat eszofolják odakint. De ez a díg már politikai súlyt jelentett, a lapok már foglalkoztak vele, az emberek már beszéltek róla és az ellenfelei egy kicsit féltek is tőle. Oh, nem a szónoki erejétől (bár igen jó szónok) és nem politikai koncepciójától. A temperamentumától, a beszélgetés meggyőződésetől, a tisztességétől félték. Attól a tisztességétől, amelynek a főpénze alatt nem csinált purifikátor! üzleteket. Elvekért — igazán elvekért! — harcolt és a személyi támadásokat megahygyta azoknak, akik abból élnek...

Igy jutott el a polgármesterjelöltségig, melyet a republikánuspárt titkos ellenzése dacára kapott meg. A tizenhárompróbas republikánusoknak nem kellett. Tulajdonosán radikális volt Fiorillo. A demokrácia „machine” legázolta. De Fiorillo felkelt, leporolta magát és készült az újabb összecsapásra. Mérgesen, tajtékzóva, fúvva, kövöven, tele kirobbanó, elpusztíthatatlan energiával, keserűen erős szívarral a szájában, szőgletes ökleivel hadonászva — és tisztességesen, becsületes és tiszteletreméltó szegénységben, bizva abban a végső győzelemben, amely egyszer mégis csak elsodorja a panamistákat. Így lett belőle polgármester... His Honor the Mayor... ezzel az olasz névvel, ezzel az olasz exteriőrrel, fekete szemével és esapzott hajával... Fiorillo La Guardia, néptribun és panamisták ostora... Olasznak lenni Newyorkban és polgármesterválasztáson győzni a Tammany Hall ellen — infocoda karrier!

Könyvszenzációk

Thomas Mann: Jakob, 400 old. köve	144
H. G. Wells: Mi lesz holnap, 410 oldal köve	144
Tamási Áron: Abel az országban, 210 oldal	100
Makkai Sándor: Harc a szobor ellen, füze	100
Sigríd Undset: Kristin Lavransdatter: Asszony, 384 oldal füze	174
Hurst: Asszony a vonaton, 319 oldal köve	60
Sinclair: Szegény leány pénzt keres, 288 oldal	27
Carlisle: Vér a véremből, 248 oldal, füze	27
Axel Munthe: San Michele regénye, 423 oldal, prop. vászonkötés	57
Baradaj László: A változott viszonyok miatt, 213 oldal füze	108
Julien Green: Adrienne, 319 oldal füze	60
Maugham: Az ördög sarkantyúja, 291 oldal füze	15
Smejlov Iván: A pincér, 305 old. füze	15
Burroughs: Tarzan fia, 291 old. füze	57
Heftai Jenő: A 111-es, 243 old. k.	66
Róth László: Az új fotográfia (sok képpel)	100

LEPAGE-nál Kvár

Postán utánvétellel. Beküldve portómentesen. Kérje az olcsó könyvek jegyzékét.

Az osztrák alkancellár szerelmes vallomásokkal üldözi a nációkat

A felelet: a horogkeresztesek okozott agítációjára és sirgylázára. A Reichspost a zsidókon át akar hidat verni a nációkhoz. Egy volt osztrák miniszter Madagaszkárba tanácsolja a zsidókat

— Bécsi munkatársunktól —

Bécs, november elején
Néhány heti nyugalom után megint tótágast áll a politikai helyzet Ausztriában és néhány heti Schonzeit után újra a politikai tervekkel szembe fordítottá sodródott itten a zsidókérdés.

A politikai bizonytalanságnak a diktatúra erélytelensége és határozatlansága az oka. Ez az erélytelenség és határozatlanság egész a kétkezesességig terjed. Fey alkancellár például, a Heimwehr képviselője a kormányban, egyenesen szembe fordítottá üldözi egy idő óta a nációkat. Eddig úgy tudtuk, hogy az osztrák állam élet-halál harcban áll a horogkeresztesekkel: a nációk államellenes tervei és terroreselekményei szolgáltatottak voltaképpen ürügyet, vagy mondjuk így: okot az osztrák diktatúra életbelépésére. Fey szerint mégsem ők, a forrongást szító barnainges csürhe, hanem a miniszterien fegyverrel szocialdemokraták a tulajdonképpeni ellenség. És az alkancellár szépen megmagyarázta néhány népgyűlésen: A vörösek ellen irányuló, a vörösek megsemmisítésére törekvő harc egyenesen szívügye neki. Viszont a nációk ellen csak kötelességtudásból és kénytelen-kelletlen hadakozik. Tennének csak le Ausztria függetlenségéért ellen irányuló terveikről, rögtön testvéri keblére ölelné őket!

A hitleristák beszédes válasza
Ezek a kijelentések a gyengeség nyilvánvaló jelei, persze lovat adtak a hitlerista fiáncoklás alá, fokozták a nációk harci kedvét, ellenállását és a következmények nem maradtak el. Néhány heti nyugalom után uton-útfélen újra durran a papír-mozsár, büzik a könnyfakasztó gáz és a rövidzárlat okozta sötétség borul a hazafias front felvonulásaira, ünnepekre. Egyáltalán a náci tevékenység annyira elfajult, hogy mára Ausztriában is megnyitni a gyűjtőtábor kulturintézménye; vagy egy tucat náciit Wöllersdorfból „kényszerlakóhelyre” toloncolt a rendőrség. A német rádió is erősebben piszkolódik az osztrák kormány ellen, a német sajtó is szélesebbre látja a száját s az ugynevezett osztrák légión, az Ausztriából Németországba szökött náci-ifjúság fegyveres formációját, közelebb nyomult a határszélehez. De magában Ausztriában is biztató, sikotigeró jelét adta a náci ifjúság lelki-kulturájának: Hohenauban, ebben a cseh határhoz közel fekvő osztrák városkában feldulta a zsidó temető hatvan sírját. Fey alkancellár elhalott-gyalázás után erősebb kedvvel hirdetheti a testvéri érzelmeiket, amelyek a nációk felé vonzzák az ő hazafias és fasista szívét.

Ezek a náci barát érzelmeik egyébként a világért sem a Fey alkancellár privát érzelmei. Súlyt, jelentőséget ad nekik, kiemeli azokat a magánvélemény szférájából, hogy Fey-jal egyidőben a kormányban, pontosabban: a diktatúrán lévő keresztényszocialista párt hivatalosa, a Reichspost is náci-barát hurokat szökölt meg. „Zürückerobert!” a címe a hivatalos megnyilatkozásnak. Vissza kell hódítani a nációk karmái közé került osztrák ifjúságot az osztrák ideológusok számára, — adja ki a Reichspost a jelszót és azon melegebben megszökölt néhány argumentumot, amely hatással lehet az eltevélyedett ifjúság lelkivilágára. Mindezekelől elvitatja a nációktól az antiszemita mozgalom megteremtésének diadonáját. Nem igaz, hogy a nemzeti szocializmus a zsidóellenesség kezdeményezője. Bizonyíték: már évtizedekkel ennek a pártnak létrejötte előtt működött, mert működnie kellett a Verein zur Abwehr des Antisemitismus. Nem szabad tehát azokat, akik antiszemita érzelmeiket táplálnak, nációssággal és osztrák-ellenességgel meggyanúsítani. És ist mit wärmsten österreichischen Patriotismus sehr wohl vereinbar, in der Hypertrophie des Judentums in einzelnen Berufen keinen Idealzustand zu erblicken. Sőt a belátásos zsidók is ezen a véleményen vannak és korántsem helyeslik, hogy a bécsi ügyvédi kamara élen zsidó áll. Nehéz mindent és mindenben mértéklet tartani, de bizonyos, hogy a numerusz klauzusz követelése nem hangosodott volna el, ha a zsidók a maguk részéről lefeleznék a mértékletlen követeléseket és nem ragasz-

knak mereven a papíros-jogaikhoz, a hogy Shylok cselekedte, aki köztudomás szerint rosszul járt ezzel a csökönnyösséggel alaposan rajtavesztett.

Két antiszemita frakció versengése

Ennek a sok szónak kétségtelenül az a célja, hogy a gyakorlati antiszemizmus segítségével — tehát a zsidók testén — börtön át — verjen hidat a keresztényszocialista és a nemzeti szocialista felfogás között. Gyertek vissza hozzánk, hívogatja csalogatja a Reichspost a kenyérre, ügyvéd-klientéljára, orvosai prakszisa, magánhivatalnokai stállumokra, a jó boltokra éhes náciifjúságot, amely Hitler segítségével reméli a zsidó konkurenst kímálni. Gyertek vissza a keresztényszocialista pártba, mert mi is tősgyökeres, Hitlernél régiebb és nála egy cseppet sem gyengébb antiszemita vagyunk és miután az állami hivatalokból majdnem maradtalanul kismozgattuk a zsidókat, most azon fogunk munkálkodni, hogy a magángazdaság köréből is kitorjuk. Tehát általunk is kenyérhez juthatsz, bőséges antiszemita maradhatsz, anélkül, hogy náci lennél és lecsapna rád a rendőrokle.

Persze a Reichspost hozzáteszi ehhez a biztató programhoz, nem lenne osztrák lap, ha nem tenné hozzá és hozzá kell tennie a zsidó pénz kedvéért is, amely a hazafias front pártkasszáját táplálja: Sein humanes Wesen schützt den Österreicher vor der Versuchung, Kulturwidrigkeiten nachzuahmen, wie sie ihm das Ausland vormacht... A belátásos zsidó emlegetése mellett ez a szép mondat arra van hivatva, hogy megnyugtassa a felháborodni készülő zsidó kedélyeket és a kétkezesesség politikáját az izraeliták némesedett zsidókkal szemben is fenntartsa.

Czermak miniszter ur Madagaszkárt ajánlja

Lényegében zsidóellenes Emmerich Czermak volt keresztényszocialista ok-

tatásügyi miniszternek Verständigung mit dem Judentum? című füzeté is. Sok mindent elárul abból, amit e párt korifeusai a zsidókról és a zsidóságról gondolnak. A liberális bűne Czermak szerint a zsidók emancipációjára, amely aktus a kilátástalan asszimilációnak utja, vallásuknak és ezzel népiségüknek feladására csábította őket. Azelőtt a zsidó külön osztálya volt az ország lakosságának és minden jogtalansága mellett sok tekintetben több joga volt, mint az autochton népesség nagy részének, tesszem a jobbágyoknak. Az emancipáció megszüntette ezt a különállást és éket vert ezzel az idegen testtel az összlakosságra. A zsidókérdés lényege: hogyan élhet együtt nagyobb surlódás nélkül a magának minden jogot megkövetelő asszimilációs zsidóság és a jogegyenlőséget töle megtagadó német államfenntartó elem? A megoldás a középkeri állapotoknak részbeni visszaállítása lenne, kiegészítve a kivándorlással. A zsidók megint privilegizált osztályt alkotnának s a surlódások elkerülése végett lemondának önként a szellemi irányításról. Mert, s itt szó szerint idézek — az a baj, hogy „ez a nép (már mint a zsidó) az átlagos mértékű egy tehetségben, mint alkotások tekintetében minden téren tuljzárnyalja”. A zsidók igazi hazája, Palesztina, nem képes valamennyiüket felvenni. Mással is keresgéljni kell haza után számukra. A miniszter ur Madagaszkár szigetét ajánlja.

Furcsa véletlen, hogy a miniszter urat Czermak-nak hívják, tehát már a nevéből is kijordt a cseh származás. Mit szólna hozzá — kérdezi tőle az Arbeiter Zeitung —, ha ennek alapján hazaküldenék. Cseh szavakjába? És mit szólna ehhez a teóriához a keresztényszocialista párt zsidó eredetű előkelőségei, például az osztrák jegybank elnöke, néhány döntő befolyásminiszteriumi osztályfőnök, koronaügyész, követ és tengeri újságról? Hajlandók-e a keresztényszocialista pártot Madagaszkárral felcserélni vagy előnyben részesíteni az osztrák gettót, amit Czermak elvtársuk felépíteni készült számukra? Maradnak és megtanulnak jiddisül? (g. s.)

Capitol Mozdó

A szezőn meglepetése!

A legnagyobb siker!

Dübörög a föld...

Gary Cooper, Helene Hayes, Adolphe Menjou.

Vasárnap d. e. 11 órakor:

Férfiak prédája

Izgalmas orosz film, Színhelye Oroszország 1917. Műsor előtt: A legnagyobb párizsi D'Hiver cirksuzról készült szenzációs film.

Egyszer volt Galacon macskavásár...

Két mániákus lány 150 macskát nevelt fel lakásán

Bucuresti-Bukarest, november 10. (Az Uj Kelet tud.) A galaci rendőrségre érdekes feljelentés érkezett két nővér ellen, akiknek házából éktelen lárna nyugtalanította a szomszédokat. A feljelentés szerint az Ameitz nővérek valóságos állatseregletet rendeztek be otthon és az a nyivakolás és nyávogás, amit ezek az állatok rendeznek, kismiska egy „vadállatos” hangosfilm lármájához képest. Amellett az Ameitz nővérek állatai nem a legkellemesebb illatokkal árasztják el a környéket, nem beszélve arról, hogy minden megehető felfalnak és lopkodják a szomszédok élelmiszerét. A galaci rendőrség nyomozni kezdett a különös feljelentés tárgyában és házkutatást tartott Ameitz Maria és Lejga lakásán.

A házkutatás során leírhatatlan nyivakolás fogadta a rendőrség embereit. A lakásban ugyanis nem kevesebb mint százötven macska élt. Volt ebben a gyűjteményben mindenféle fajta, legkülönbözőbb színváltozatú macska, a komor angorától a selyemszörűig, a szelídített vadmacskától a közönséges házi cicáig. Csak ádosan éleket együtt az Ameitz nővérek macskáit. Kis ketrecekben kandur és nőstény, a házasság legfrissebb gyümölcsei-

vel: egy-kettő-kilenc macskakölyökkel... A nem mindennapos leletet érthető meglepetéssel vették jegyzőkönyvbe a rendőrségek. Nem kis fejtörést okozott a rendőrségnek, hogy egyáltalában indítható-e eljárás az Ameitz nővérek ellen, mert 150 macskát gyűjtöttek össze és gondoztak a lakásukon. Végül mégis előállították a rendőrségen a két nővert, akik kihallgatásukon azt állították, hogy ők egy hitván vallási szekta hívői és szektajuk előírja a minél nagyobb számú macskatenyésztést.

A rendőrség nem vette figyelembe ezt az ájtatos álláspontot. Tegnap a városi gyepmester emberei kocsiakra rakták és ismeretlen helyre elszállították a 150 macskát. Más állatot nem találtak a lakásban. A feljelentőket meglepésztette a hatalmas macskalárma és egyéb állatok is sejtettek a nyivakoló koncert mögött. Az Ameitz nővérek, mikor macskáik „elkobzásáról” értesültek, elájultak a fájdalomtól. Az orvosszakértő véleménye alapján azonban nem sokáig maradnak a rendőrségen: mint maniakusokat, a tébolydába szállították őket. Ott szegények nem nevelhetnek több macskát... Csak egyszer volt Galacon macskavásár...

Titul

Hogy

Bucuresti...
Harom es fele ófelsége II. Karmanya nyujtja minden felelvbe kormányzasi dordt alig egy sodszor eri utzete. Minden a folyasu szinaj ujjabb es ujjabb az okok moza kabinet osszed mar nagy vor kozvelemeny e robb reszletek pok, talan eve re kerulni, an vesbe kotelez ban ma mar Vaida Sandor lemondast vis het.

Tobb mint parti kepvisel pal ezelotti a kezleten, ame es az alkotm kodesenek re határozat bel kormányzó pá atitott erejét. ropentek a Am egy kirat latot adott a felsőbb helyr mat a kormány manestii min kodva messze ramot dolgoz szessziója sz zgorikus ny hogy kormány nőségében p képviselő k hogy rendet zó parttye tek portajan A szovata Mihalache lungi beszéd néhány min parti parlan nyéval ellen litikai prog te, Vaida S re, nyugodt szurast is. melyeknek nem bizony jellemnek. amely Mih e Maniu C ba sodorta idegekkel h itelezőkkel sok tojasta hosszú idő ettől a gon találkozoja nak sikere mintha a tűzne küll jába.

De mind a kormány beszelt egy denki a le rály szere Vaida Sand zalom tett

Ljoneum Vjaszov Butorszó Matrach Nagy vá

Bos

Titulescu másodszor is elbuktatja Vaida Sándort...

Hogyan látja Bukarest a Vaida-kormány váratlan bukását

Bucaresti. Bukarest november 10. Három és félesztendő leforgása alatt öfelsége II. Károly király hetedik kormánya nyújtja be lemondását. Átlag minden félévben eszerelődik ki tehát a kormányzati garnitúra; és Vaida Sándort alig egy év leforgása alatt másodszor éri utol a váratlan bukás végezte. Minden nap, amely a drámai leforgás színajai audiencia óta eltelt, újabb és újabb adatokkal egészítette ki az okok mozaikját, amelyek a Vaida-kabinet összeomlásához vezettek. Ma már nagy vonalaiban világosan áll a közvélemény előtt ez a kérdés. Az apróbb részletek, a nuanszok csak hónapok, talán évek múlva fognak napfényre kerülni, amikor a diszkréció már kevésbé kötelez. Ezek a részletek azonban ma már nem érintik a lényegét: Vaida Sándort lemondatták és ezt a lemondást visszaesésnek többé nem lehet.

Több mint hatvan erdélyi kormány-párti képviselő vett részt két hónap-al elelőtt a Maniu-párt szovátai értekezletén, amely a kormány lemondását és az alkotmányos mechanizmus működésének reformját követelte. Ez a határozat belülről rendítette meg a kormányzó párt egységét és a kormány vezető erejét. A kormány megingott: felröppentek a válság első vészmadarai. Am egy királyi audiencia más fordulatot adott a dolgok menetének. Legfelsőbb helyről megújították a bizalmat a kormánnyal szemben és a calimanesztii minisztertanács erre támaszkodva messzeemenő törvényhozási programot dolgozott ki a parlament őszi szessziója számára. Vaida Sándor kategorikus nyilatkozatban jelentette ki, hogy kormányozni akar. Pártvezéri minőségében pedig három Maniu-párti képviselő kizárásával dokumentálta, hogy rendet akar teremteni a bomladozó pártfegyverem, a szétmálló pártkeretek portájan.

A szovátai értekezletre ráduplezött Mihalache messze visszhangzó cámpulungi beszéde. A parasztpárti vezér, néhány miniszter és hetven kormány-párti parlamentar elött egy a kormányval ellentétben álló pénzügyi és politikai program inaugurálását követelte. Vaida Sándor, a várakozások ellenére, nyugodt idegekkel fogadta ezt a szurást is. Tárgyalások indultak meg, melyeknek során a parasztpárti vezér nem bizonyult az érenél is szilárdabb jellemnek. Kompromisszum jött létre, amely Mihalachet a kormány mellett és Maniu Gyula ellen harcolók táborába sodorta. Hasonlóképpen nyugodt idegekkel járta végig Vaida a külföldi hiteltelőkkel folytatott kínos alkudozások tojástancát. A párizsi kiegyezés hosszú időre mentesítette a kormányt ettől a gondtól is. A két királyi dunai találkozója, Titulescu balkáni körútrának sikereit azt a látszatot keltezték, mintha a kormány újabb virágokat tűzne külpolitikai sikereinek bokréta-jaiba.

De mindenekelőtt és mindenkifölött a kormány hatalmonmaradása mellett beszélt egy argumentum, amelyet mindenki a leghatalmasabbnak velt: a király szeretete és határtalan bizalma Vaida Sándor iránt. Ez a szeretet és bizalom tette, hogy a másodszor hatalom

rahívott nemzeti parasztpárti kormány élére Vaida Sándor került 1932. júniusában s egy alig két hónapos Maniu-intermezzótól eltekintve, ő maradt a miniszterelnök. Vaida bonhomijára hajló temperamentuma és nyílt közvetlensége utat talált az uralkodó benső szimpátiához. És Vaida hűségesen megszolgáltta ezt a szimpátiát: nem tétoyázott, midőn azt kérték tőle, hogy egy negyven éves személyi összeforrottságot, politikai bajtársi viszonyt áldozzon fel. Alattvalói hűségének bizonyítása előbbvaló volt minden más szempontnál. Minden, ami az utóbbi nyolc hónap alatt a nemzeti parasztpártban történt: Vaidának pártvezérre való megválasztása, miniszterek és pártvezetők Maniuval szembeni állásfoglalása, képviselők kizárása ennek a szeretetnek a jegyében történt; az új parlamenti szesszióra való felkészülés erre a bizalomra épült fel.

Miért kellett tehát mégis lemondania Vaida Sándornak?

Azért, mert bekövetkezett egy pillanat, midőn a király úgy látta, hogy minden érzelmi momentumot félre kell tennie magasabb állampolitikai megfontolásokkal szemben. A Vaida-kormány akkor kapta meg a halálos törődést, amikor arra a legkevésbé számított, a szovátai és cámpulungi belső támadások elhárítása, a párizsi hitelezők szájának betömése csak látszólag konszolidálták a kabinet helyzetét. Más, veszerhesebb felhők gyülekeztek a láthatáron, amelyeknek elhárításához Vaidának már sem ideje, sem módja nem volt. A lavina akkor indult el, midőn Titulescu hazatért Genfből a Népszövetség őszi tanácsüléséről. A külügyminiszter határozott formák között emelt panaszt az uralkodónál a romániai szélső jobboldali mozgalmak elharapozódása és tulkapásai ellen; és csejtálta azt a kijelentést, amelyet állító-

Titulescu két döntő argumentuma

Titulescu azt mondta: nem lehet szolid külpolitikát folytatni egy olyan ország nevében, amelynek belső rendjét anarchikus mozgalmak assák alá. És nem lehet hogy amíg én a francia békepolitika vonalában tárgyalok odakünt, a kormány nem ennek megfelelő politikát csináljon idebent, két argumentum, amelyek döntő sulyal estek a latba. A szélső jobboldali mozgalmak kérdése nem egyszer felmerült a minisztertanácsokon is. De megfelelő megoldást egyszer sem nyert.

Három-négy hete annak, hogy Titulescu királyi audienciája a kormány menesztésének konkluziójára vezetett. Közbejött azonban a dunai királyi találkozó, a turnuseverini, jasi, majd kolozsvári királyünnepségek. A miniszterelnök három hét óta nem volt királyi kihallgatáson. Apróbb, csak a nagyon jól látó szemek számára megközelíthető előjelek jeleztek, hogy valami készül. Apró, vihart jelző villanások: a király és miniszterei közötti érintkezésben bekövetkezett tartózkodások haljóslatu nyugtalansággal töltötték el már hetekkel ezelőtt a kormányhivókat. A kolozsvári királyi fogadtatás imponáns külsőségei sem tudták el-takarni, hogy az uralkodó nem a régi bensőséggel fog kezét és beszélget el miniszterelnökével. Vasárnap este a Varázsfuvola előadásán az illetékesek már kínosan szisszentek fel. Vaida Sándor kedden audienciát kért, hogy az őszi parlamenti szessziót megnyitó trónbeszéd alapvonalait megbeszélje és aláírassa az időközben felgyült aktaesemőit. Ugynevezett munkaaudienciáról lett volna szó. Hogy-hogyanem, a sajtóba mégis becsöppent a hír, hogy ennek az audienciának sorsdöntő kihatása lehet a belpolitikai élet alakulására.

Kedden reggel hét órakor még tiszta

Legyen takarékos!

A jó lámpa az olcsó! A silány lámpa csak a beszerzésnél olcsó, az áramfogyasztásnál azonban annál drágább! Ne vegyen tehát másit, csak a fényerős, gazdaságos

TUNGSRAM IZZÓLÁMPÁI!

lag Paul Boncour francia külügyminiszter tett előtte Genfben:

— Mi megértjük azt, hogy antiszemita vannak egy olyan országban, ahol nagyobb számban él a zsidóság. De nem tudjuk megérteni, hogy miért vannak *hitleristák* Romániában.

Csakugyan: míg a német külpolitika teljes gözzel dolgozik a versaillesi békeszerződések revízióján és míg Franciaország és a kisanant a legnagyobb erőfeszítéseket teszik és a legfantasztikusabb kombinációkat kísérik meg a béke és a határok integrálásának fenntartása nyörtelenséggel fojtja csirájába a náci-sincs hitlerista hangoknak, Csehszlovákia pedig a legkeményebb eréllyel és könyörtelenséggel fojtja csirájában a náci-barát megnyilatkozásokat, addig Romániában a Vasgárda, a cuzisták, a nemzeti szocialisták még a szász hitleristákon is túltesznek a mai német rezsim dicőstésében. Sőt ezek az alakulatok uton-utófélen becsmerlik Franciaországot és verik az asztalt a német külpolitikai orientáció mellett. És ez még nem minden. A kormány aig néhány nappal ezelőtt írta alá a megállapodást, amely különleges kedvezményeket biztosít a német ipar és első sorban a hitlerista I. G. Farbenindustrie számára. A német-román kereskedelmi kapcsolatok az utóbbi hónapokban páratlan módon fellendültek.

kizárólagossági joggal letéve a jövő kormány sorsa. A sajtó a liberálisokat jelöli meg utódként, a közvélemény is velük barátkozott meg a leghamarabb. Am a válság hírére az ország minden részéből Bukarestbe egybegyülekezett liberális vezetők között a legnagyobb tájékozatlanság uralkodik. És Anghelcsu volt közoktatásügyi miniszter, aki az uralkodó személyes hívei közé tartozik a pártban, tüntetően elutazott a forró napokban onzani birtokára. Mit keres a liberálisok alelnöke egy falusi tanyán, ha pártja a hatalom átvételére készül?... Duca a pártelnökséggel fizetné meg azt, hogy nem ő lesz az új kormány megalakítója.

A kis pártokat teljesen felkészületlenül fejtbeütteszerien érte a krízis, amellyel szemben a mai napig sem voltak képesek állást foglalni. Várják tehát, hová konkludál a királyi akarat: szó lehet-e valamilyen kombinációról, amely átmeneti jelleggel a jelenlegi parlamentre támaszkodna, vagy pedig radikális tollvonással feloszlatják a törvényhozó testületeket és új kormány kezébe adják a választások levezetését?

Hiábavaló dolog volna ebben a kérdésben bármilyen profeciába bocsátkozni. Csak annyi bizonyos, hogy keddig, november 14-ig a kormányválságot valamilyen formában meg kell oldani. Az alkotmány ugyanis kategorikusan tiltja, hogy a törvényhozó testületek összehívását egy hónapnál hosszabb ideig elhalasszák. Ha tehát a feloszlási dekrétum 14-ig nem látna napvilágot, a parlament 15-én automatikusan összeül, akár lesze új kormánya az országának, akár nem...

Egészen külön álló és legdrámaibb momentumát a kormánybukásnak kétségkívül Vaida Sándor helyzete, hivatának a Maniu-pártiakkal szembeni politikai perspektívája képezi. Az ismét megjelenő „Romania Noua” nem minden elégtétel nélkül hivatkozik arra, hogy Maniu bejósolta a Vaidakormányynak ilyen kiábrándító körülmények között való menesztését. És ma már vannak Vaida-párti politikusok is akik keserüen ismerik el, hogy Maniunak igaza volt.

Kasztner Rezső

— A Lindbergh-házaspár látogatást tett a Népszövetség főtákaránál, Genfből jelentik: A Lindbergh-házaspár látogatást tett a népszövetségi főtákarágon Avenolnál, majd megtekintették a leszerelési konferencia és a népszövetségi közgyűlés tanácskozótermeit.

BUTOR
mielőtt vásárolna, okvetlenül tekintse meg
BERKOVICS
miasztalos üzemet,
Str. Eminescu (v. Fadrusz János ucca) 2.,
hol a legújabb modellű és saját izlése és elgondolása szerinti készíti el.
Legmodernebbül felszerelt miasztalos üzemet.

Linojeumok
Viaszosvásznak
Butorszövetek
Matráczuzatok
Nagy választék!
Olcso árak!
Boskovics Testvérek
Kárposokellékek szaküzlete Cluj, Str. Regina Maria 15. Telefon 9-10.

SE BLEU
KEDVELTEBB
KÖLNIVIZ
ury.
OKALLO
PIROSITO.

Verständigung
füzete is. Sok
it e párt kori
sidóságáról gon-
büne Czermak
pációja, amely
imilációnak ut-
el népiségüknek
Azelőtt a zsi-
ország lakosága
aga mellett sok
volt, mint az
részenek, teszem
ancipáció meg-
és éket vert
összslakosságba,
hogyan élhet
nélkül a magá-
vetelő asszimi-
venlőséget töle
ntartó elem?
bi állapotoknak
ne, kiegészítve
megini privi-
ak s a surlódá-
mondának ön-
l Mert, s itt szó-
aj, hogy „ez a
ez átlagos mér-
nt alkotások te-
„tulszanyalja”.
Palesztina, nem
rennt. Mással is
számukra. A
szkár szigetét

miniszter urat
már a nevéből
zás. Mit szólna
Arbeiter Zeitung
átüdenék. Cseh-
ak ehhez a tea-
lista párt zsidó
laj az osztrák
böntő befolyás-
nök, korona-
nyí ujságíró?
szocialista pár-
leszerelni vagy
osztrák gettót.
elépíteni készüj
s megtanulnak
(g. s.)

jobb siker!

tt: A leg-

ska-

akásán

akölyökek...
életet érhető
yzókönyvbé a
törést okozott
talában indit-
nővérek ellen.
rték össze és
rüj mégis elő-
a két nővér.
litották, hogy
éka hívói és
agyobb számu

figyelembe ezt
nap a városi
ra rakták és
litották a 150
találtak a la-
gtévesztette a
egyéb állato-
ó koncert mó-
kor macskáik
elajultak a
rtó véleménye
s maradnak a
usokat, a té-
Ott szegények
eskát... Csak
kavásár...

Borotválkozás előtt NIVEA akkor utána sima lesz a bőre.

Tehát először puhítsa meg a szakállát Nivea-val és csak utána szappanozzon és borotválkozzék. Így eléri azt, hogy ha érzékeny a bőre az nem fog kipattanni és kisebesedni. — Próbálja meg már holnap, reggel! A borotválkozás lényegesen könnyebben fog sikerülni és fájdalommentes lesz. Mitől ez a hatás? Az EUCERIT-től? Ezért pótolhatatlan és nem utánozható a NIVEA.

BEIERSDORF & CO. S. A. R., BRASOV
NIVEA-CREME: Lei 16.— 72.— NIVEA-OLAJ: Lei 55.— és 85.—

IRÓK ÉS IRÁSOK

A „Harmadik Birodalom Romániában”

(Demeter János brosurája a szélsőjobboldali pártokról)

Demeter János ezt az alcímet adta brosurájának, mely most hagyta el a sajtót: „Mit hoz a román szélsőjobboldal a kisebbségeknek?” Az alcím meg is határozza, miről van ebben a brosurában szó. Arról a problémáról, amely véres kézzel dörömböl aajtajainkon s amelynek létezését legkomolyabb politikai pillanatainkban is szívesen elkenődözzük: hogy a romániai fasizmus az utolsó évben hihetetlenül megerősödött és veszedelmesen közeledik a demokrácia világrendjének elgázolása felé. Nekünk zsidóknak nem sokat kell magyarázni arról, hogy mit hozhat a romániai fasizmus, viszont nekünk zsidóknak kell legelőször tisztában lennünk azzal, hogy a fékevesztett szélsőjobboldal propagandája a hiderista jelzőszavak és az antiszemita lándzsacsóválások milyen stádiumba jutottak és hogyan haladnak előre Romániában.

Demeter János könyve objektív és szorgalommal, türelemmel állított pontos tükre a romániai szélsőjobboldali mozgalmak hadállásainak. A könyv ismereti az összes romániai fasiszta pártokat, illetve fasiszta szervezeteket. Megrajzolja, hogyan alakultak a mi a függésük egymáshoz, kik azok a publicisták, politikusok, írók és újságírók, akik a szélsőjobboldali mozgalommal szimpatizálnak, vagy egyenesen szolgálatában állnak. A romániai fasiszta pártok és szervezetek meglehetősen szépszámmal burjánzottak fel az utóbbi két év alatt, miközben kormányok, melyek a polgári, sőt demokrata jellegű biggyeszítettek cégerűknek, ölebe tett kézzel nézték, hogy a gazdasági válságban elkeseredett tömegeket hogyan agítják meg felelőtlen antiszemita jelzőszavakkal a fasiszta-hitlerista alakulatok.

Demeter János szemléltetőt is ad ezekből a jelszavakból. Lapjaikból több mint husz oldalnyi idézet van könyvében. Szerepelnek ezekben az idézetekben nemcsak a zsidók, hanem az összes romániai kisebbségek. Persze a zsidók az „állandó bomlasztó csirák az államban, akik eladják az országot, akiknek jól kiépített céljuk a keresztény népek leigázása, akik valójában szemfényvesztő nemzetközi bandita-szervezet, különös maffia, amelynek az a célja, hogy összerombolja a kereszténységet és kirabolja az egész világot és így tovább”.

Ez azonban csak izéltő idézet Demeter János könyvéből, aki az idézeteket úgy választotta meg, hogy pontosan követik a romániai antiszemitizmus fejlődésének egész vonalát. Az első idézeteket még általános szikozódásokat tartalmaznak, a következők, amelyeket már a későbbi lapokból veti ki a szerző, Romániára is konkrétizálják az antiszemita demagógiát. Már a politikai orientációk magvait is magukban viselik és a politikai pártok rá való tagozódást szintén a zsidó intrikának tulajdonítják. Románia külpolitikai helyzetét és a zsidókat teszi felelőssé, mert a Romániát gyarmatilag leigázó Franciaország mögött is szabadkőműves zsidó kapitalisták állnak. A zsidókat tehát ki kell űzni az országból. Az antiszemita lapok lépten-nyomon leszövegezik, hogy nem felelnek a zsidók életéért és a zsidókat és a zsidóbarát románokat munkatáborokba kell szállítani, megölni, vagy mint a disznókat, átadni a határon.

Demeter János könyvének külön érdeme, hogy a szélsőjobboldali mozgalomban nemcsak a zsidóüldözést, hanem az emberi és kisebbségi szabadságoknak is halálos hadat ízenő gyűlölködő elemeket is kimutatja. A magyarok, oroszok és bolgárok másodrendű állampolgársága nemcsak üres jelszó, hanem kész program, melyet éppúgy végre akarnak hajtani, mint a

zsidóüldözést. A könyv pontos idézeteit tartalmazza az errevonatközö különböző újságcikkeknek. „A mi idegeneink, annak ellenére, hogy kevesen vannak, vérük és lelük teljes erejével ellenünk dolgoz-

KÖZGAZDASÁG

A kamara jogügyi bizottsága arra az álláspontra helyezkedett, hogy az igazgatótanácsnak nem kell átadnia helyét

Cluj-Kolozsvár, nov. 10. Ismeretes, hogy a kolozsvári tábla, Iliescu Victor fellebbezésére úgy döntött a Kereskedelmi és Iparkamara választásának ügyében, hogy a Kamara második választását semmisenk nyilvánította és az első választás érvényességét ismerte. A tábla döntése nemcsak váratlan volt, hanem új komplikációknak is utat nyitott. A második választás alapján ugyanis megalkult a Kamara elnöki tanácsa, mely ekkor már át is vette az ügyek vezetését.

A kamara igazgató tanácsa ekkor úgy határozott, hogy helyét egyelőre nem hagyja el, ellenben tekintélyes jogászokból álló bizottság elé terjeszti a kérdést és ennek véleménye alapján határozza el magát minden további lépésre.

A jogügyi szakbizottság meg is tartotta értekezletét. Az értekezleten az az általános vélemény alakult ki, hogy a táblai döntés kiképzésére előtt, mely még mindig nem történt meg, a kamara igazgató

sági tanácsa tovább vezeti az ügyeket. Eltekintve ettől, a jelenlegi tanács megválasztását a kamarák központja helyben hagyta, a kolozsvári törvényszék beiktatja, tehát a kamara jelenlegi igazgatósági tanácsa a törvényes formák betartásával működik. Az előtte meg választott kamarai tanácsnak törvényes beiktatása nem történt meg és nem kapta meg a kamarai központi jóváhagyást sem. Ez tehát a jelenlegi tanács helyét nem foglalhatja el.

A kamara elnöksége különben biztosra veszi hogy a táblai döntés kiképzésére után fellebbezést adhatnak be a kamarai központ, a kereskedelmi minisztérium, az iparkamara és az érdekelt igazgatósági tanács tagjai.

A jogi szakértők véleményével ellentétben az Iliescu csoport azon a véleményen van, hogy az igazgatóságnak feltétlenül át kell adnia helyét és csak birtokán kívül fellebbezhet.

Export-import ügyletek lebonyolítására részvénytársaságot alapított Bukarestben az Erdélyi Bank

Az Erdélyi Bank és Takarékpénztár Bukarest székhellyel (Str. Alex. Lahovary 33.) új részvénytársaságot alapított, amelynek célja a nemzetközi forgalommal kapcsolatos export és import ügyletek lebonyolítása. A társaság 3 millió lei részvénytőkével alakított és Comex Külkereskedelmi r. t. (Comex S. A. R. pentru Comertul Extern) cég alatt fogja működését kifejteni.

Az igazgatóság tagjai a következők:

Elnök: Anton Mocsonyi de Poen, román kir. udvari fővadászmester, v. miniszter, Igazgatósági tagok: Dr. Caius Brediceanu, Románia wien. követe, v. miniszter, Conrad Ottó, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank ügyvezető igazgatója, N. Alexandrin, a Petrosani Köszénbánya r. t. Bukarest, vezérigazgató-helyettes, v. államtitkár, N. Teodorescu, a Románia Gyáriparosok

Országos Szövetségének elnöke, a Credit Minier administrateur déléguéje, a Franco-Romana petróleumgyár elnöke, Horgitay Bertalan, az Erdélyi Bank és Takarékpénztár r. t. vezérigazgatója, Kozma Viktor, a Petrosani Köszénbánya r. t. Bukarest, igazgatója, Dr. Bösörmenyi Sándor, a Romániai Gyáriparosok Szövetségének erdélyi igazgatója, Ludwig Schulz, az „Orezul” brailai rizshántológár vezérigazgatója, Dr. Róth Ödön, ügyvéd, Bukarest.

Az új részvénytársaság már meg is kezdte működését; és annak megalapítását egy a közgazdasági körök, mint az illetékes hatóságok szívesen támogatják, mert az ilyen komoly háttérrel rendelkező alakulattól az ország kereskedelmi forgalmának fellendítése és a külkereskedelem fokozása remélhető.

SZFAT AMENU

Héber nyelv tanulására alkalmas nyelvkönyv. Korlátolt mennyiségben kapható román és magyar fordítással is

az UJ KELET könyvosztályában

Ara 140 lej

Szállítjuk utánvétellel vagy az összeg és portóköltés (10 lej) előzetes beutalással mellet.

SPORT

Erdély legjobb vívói indulnak a Haggibbor vasárnapi szezonnyitó versenyén

Cluj-Kolozsvár, november 10. az Uj Kelet tud. Erdély sporttársadalmában élénk visszhangra talált a Haggibbor szezonnyitó vívóversenyének kiírása. A nagy érdeklődést mi sem bizonyítja jobban mint az, hogy arra eddig Erdély legjobb vívói adták le nevezéseiket.

A verseny érdekességét nagyban fokozza az a körülmény, hogy azon néregeren feltűnt olyan fiatal tehetségek indulnak, akiknek szereplésétől igen sokat vár a rendezőség.

A versenyre eddig a rendező egyesület teljes gárdáján kívül Kolozsvárról az Univeristatea, KAC, valamint a Marosvásárhelyi Sport Egylet (MSE) vívói neveztek be, mely vasárnap délután 9 órakor, délután pedig pontosan öt órakor kezdődik a Haggibbor klubban, Calea Marechal Foc (vált Kosuth Lajos-u.) 10. szám.

Kolozsvár vasárnapi futballprogramj

Délelőtt 9 órakor: KAC—U ifjúsági bajnoki bíró: Georgescu kapitány. Fél 11 órakor CFR—Romania ifj. komb. barátságos, bíró: Boitor. Délután 1 órakor KAC—KMSC bajnoki, bíró: Huniade Petru. Délután 3 órakor Brasovia—Univeristatea nemzeti bajnoki, bíró: Vladovici (Arad), határbírók: E. Huniade és Weres Imre.

Sporthírek

A Barátok-ügy újból a FIFA elé került. Alig három hete, hogy Luchide Budapest megállapodását létesített a Hungáriával a Barátok ügyben, mely szerint a Hungaria ötmérkőzéses turnéit kap Romániában, ezzel szemben kiadja Barátok. A megegyezés után Luchide haza jött — és minden maradt a régi. Az MLSz most — tekintve, hogy a Hungaria turája ügyében semmi sem történt Barátok jogtalan romániai szereplése miatt a FIFA-hoz fordult jogorvoslásért.

Az MLSz reformbizottsága a nemzet bajnokság mellett döntött, ami azt jelenti, hogy a jövőben az amatőrök és profik vegyesen játszhatnak a bajnokságért.

Az AJK stocholmi futballcsapat november 22-én Budapesten játszik a Ferencváros—Hungaria kombinált ellen.

Az Attila Lilleben villanyfény mellett játszott az Exelsior Roubaix ellen, melyet 5:3 (1:2) arányban győzött le.

A Franciaországba engedélyezett romániai export

A kolozsvári Kereskedelmi és Iparkamara az érdekeltek tudomására hozza a Franciaországba engedélyezett romániai export negyedik trimeszteri cikkeinek a kimutatását: Levágásra alkalmas lovak 150 drb. Kos 600 drb. Friss és fagyasztott ürühús 300—400 qu. Tojás 450 qu. Tehén 182 drb. Friss és fagyasztott disznóhús 317 qu. Preparált disznóhús 78 qu. Turó 240 qu. Árpamag 54,000 qu. Örölt árpamag 20 qu.

Németországban máglyaratott német nyelvű díszkötésű könyvek olcsó kiadású kiadása. Paul Kéri: Gas, Tank und Flugzeug, Glashkow: Ugrjumov, Saschtscherko: Toterkín betsellt einen Aeroplan, Hanso Berko: Corwboys Gauchos und Vaqueros, Else Feldmann: Der Leib de Mutter Wolfgang Hoffmann Harnisch: Terror und Ochraná, Leo Nekulin: Diplomaten siener Majestaet, E. Vajtauer: Die Traenningel Walzlav Solsky: Bürger Kedrow wir zum Zeitgenossen, Otto Bernhard wendler: Die Figuren aus einer Schiessbuche. Ara kötetenként csak 38 lej, szállítja az Uj Kelet könyvosztálya az összeg és portóköltés beküldésével, vagy utánvétellel.

Élők

Paul választás

Bécs, nov. 10. kamara külföldi Bécsebe érkezéséről részletes beszámoló. A helytelenül szervezett és helytelenül felkészült csapatok részéről a felszólalás helytelenül a családoktól...

Ma délután

Schutzberger

Cluj-Kolozsvár, Kelet, hogy az állomásnál Pal ismeretlen nő, hogy helyzetesek egyik kiállítását, hogy a nő nem találta a katalógust, hogy a tulajdonos fog nála. Mivel kezelt a csomag tisztviselő megkérte a csomagot, sere az egyikbe munista röpiró dozható irógép rendőrséget, ahogyan a csomag felsőre.

A kolozsvári hogy október 18-án állomásnál történt Brassóban letartó Olga nagyváros paganda gyarmati Kolozsvárra Palade Joan honlapra felírt aki október 18-án magokat reabizgatta, hogy látta dárta és azt állította már Brassóban átadták a kolozsvári néhány napi vizitáció Mironescu gyors mára tüzték ki a Schutzberger sem ismerte be, dárta, Dunca elnök hogy 27 éves nagyszó. Egyszer volt...

Tal

1.000

Kövesse a sors

„Ta

merl

Éles támadás Dollfuss fasizta kurzusa ellen a francia külügyi bizottságban

Paul Bonecour a szocialisták felszólalására adott válaszában szintén elítélte a szociáldemokraták ellen irányuló politikát. A Reichspost izgatottan kommentálja a francia beavatkozást

Bécs, nov. 10. Osztrák politikai körökben nagy izgalmat váltott ki a francia kamara külügyi bizottságának üléséről Bécsbe érkezett tudósítás. Szociáldemokrata részről támadást intéztek Dollfuss átszervezett kormányának politikája ellen. Hevtelenítettek, hogy az új rezsim kormányzati lehetőségeit a marxizmus letörsére alapítsa. Paul Bonecour francia külügyminiszter — akinek válasza a szociáldemokrata szövegében még nem érkezett az osztrák fővárosba — azt a választ adta a felszólalónak, hogy a maga részéről is helyteleníti az osztrák kormányt a szociáldemokratákkal szembeni politikáját.

A Reichspost izgatott hangon kommentálja a külügyi bizottsági ülésről érkezett rövid tudósítást. Azt hangoztatja, hogy Ausztriában kínos benyomást keltett az osztrák belügyekbe történt francia beavatkozás. Az osztrák állameszmény, a Reichspost szerint csak a szociáldemokraták nélkül érezhető el. Az osztrák hazafias mozgalom legerősebb összefogó káposza a marxizmus elleni küzdelem. Nagyon helytelen volt a francia beavatkozás és még ennél is helytelenebb lenne, ha megkísérelnék az osztrák kormányt rávenni más szellemű kurzus inaugurálására.

Ma délelőtt hirdet ítéletet a törvényszék a rejtélyes kommunista-kofferek ügyében

Schutzberger Olga tagadja, hogy köze volna a kofferekhez. A hordár viszont eskü alatt vallotta, hogy ő adta át neki a csomagokat

Cluj-Kolozsvár, nov. 10. Megírta az Uj Kelet, hogy október 18-án a kolozsvári állomáson Palade Joan hordárnak egy ismeretlen nő két csomagot adott át azzal, hogy helyezze el a Brassóba induló vonat egyik kupéjában. Mikor a hordár visszatért, hogy a viteldíjat átvegye, a nőt nem találta sehol. Ekkor a csomagokat leadta az állomás ruhárába azzal, hogy a tulajdonosa biztosan jelentkezni fog nála. Mivel napokig senki nem jelentkezett a csomagért, az egyik állomási tisztviselő megnézte, hogy mit tartalmaznak a csomagok és legnagyobb meglepetésére az egyikben nagymennyiségű kommunista röpirat, a másikban egy horvát irógép volt. Rögtön értesítették a rendőrséget, ahonnan nyomozást indítottak a csomag tulajdonosának kézrekerítésére.

A kolozsvári rendőrséget értesítették, hogy október 19-én, tehát a kolozsvári állomáson történt eset után egy nappal, Brassóban letartóztatták Schutzberger Olga nagyváradi leányt kommunista propaganda gyanúja miatt. A leányt azonban Kolozsvárra hozták és szembesítették Palade Joan hordárral. A hordár első pillantásra felismerte benne azt a lányt, aki október 18-án délután 12 órakor a csomagokat reábitta. A leány azonban tagadta, hogy látta volna valaha is a hordárt és azt állította, hogy október 18-án már Brassóban volt. Schutzberger Oligát átadták a kolozsvári ügyészségnek, ahol néhány napi vizsgálat után a Märzescu-Mironescu gyorsított törvény alapján mára tüzték ki a tárgyalást.

Schutzberger Olga a mai tárgyaláson sem ismerte be, hogy látta valaha a hordárt. Dunca elnök kérdéseire elmondja, hogy 27 éves nagyváradi cipőfelszeréskészítő. Egyszer volt büntetve határátlépésért, mire Colfescu ügyész közbeszól, hogy tudomása szerint a vádlott már kétszer volt büntetve kommunista propagandáért. A vádlott ezután kijelenti, hogy románul egyáltalában nem beszél, tehát nem is tudhatott értekezni Palade hordárral, aki viszont csak románul tud.

A sorozatos tagadás miatt az elnök haragosan szól rá a vádlottra: — Még tagadja is ráadásul, ahelyett, hogy hagyná az ilyen dolgokat. Miért kell magának ilyenmivel foglalkozni? Menjen inkább férjhez és ügyeljen a családjára. Az egész életét fogházban akarja eltölteni?

Schutzberger Olga nem válaszol. Egykedvűen néz maga elé. Behívják a tanut Palade Joan hordárt, aki a bíróság előtt is azt vallja, hogy a vádlott adta át neki a két csomagot. Végnéz a vádlottn és újból megerősíti, sőt esküvel is igazolja, hogy a leány az emlékezetes napon ugyanebben az öltözékben volt.

— Azt mondta ez a leány — mondja a tanu, — hogy az egyik kis kofferekben egy paterfon van. Kért, hogy ügyeljek reá és helyezzem el a csomagokat az egyik fülkében. Mivel az egyik kupéban nem volt hely, átmentem egy másikba, de mikor visszatértem, hiába kerestem a lányt. Teljesen nyomaveszett.

Ezután az állomásfőnök helyettesét hallgatták ki, aki igazolta, hogy az említett napon Palade hordár behozta a ruhárába a csomagokat. Kihallgatták azt a tisztviselőt is, aki megnézte a csomagokat és felfedezte a tartalmát. Saragea védő kéri, hogy a tanukat ne eskessék meg, mert a vádlott nem tud egyáltalán románul és így nem beszélhet.

Elegáns hölgy Wimpassing hócipőt visel!

Palade hordárral, aki csak románul tud. A bíróság néhány perenyi tanácskozás után megeskette a tanukat. Colfescu ügyész vádbeszéde következtét ezután. Az ügyész súlyos büntetést kért a vádlottra, mert nyilvánvaló, hogy azonos a csomag átadójával és így a fenn-

álló társadalmi rend ellen izgatott. Súlyosbító körülményként megemlíti, hogy a vádlott már kétszer volt büntetve államellenes propagandáért. A bíróság az ítélet kihirdetését az előrehaladott idő miatt szombat délelőtt tíz órára halasztotta.

Minek köszönhette Diamandi román követ, hogy kiszabadult a bolsevikiek fogságából

Szenzációs teleplezések a Szovjet első idejéből

Párizs, november 10. A napokban érdekes könyv hagyta el a francia sajtót. Roulens diplomata, aki a bolsevikiek uralomra jutása idejében Franciaország diplomáciájában megbízottja volt Péterváron, kiadta emlékiratait, amelyekben érdekes és új adatokat tár fel az akkori történelmi időkről.

Jellemző esetet mond el Roulens arról, amikor Románia követét, Diamandit, a bolsevikiek letartóztatták.

Kiűtött a bolsevik forradalom — írja a diplomata — és megtudtuk, hogy Diamandi urat, Románia oroszországi követét letartóztatták. Ekkor az egész diplomáciai kar megjelent Lenin előtt, hogy a leghatározottabban tiltakozzák a nemzetközi jogba ütköző sérelem ellen.

A tanácsköztársaság kormányza a Smolny-intézetben üttette fel fanyáját. Sívart, barátságatlan folyósk és ternek hosszú sorain kellett végigmennünk, amíg eljutottunk Lenin szobájába. Máscomagával ült ott a mongol fejű vezer. Meglátott bennünket és arcán erőltetett mosoly futott végig. Bizonyára annak örült, hogy ime, a kapitalista országok diplomáciai megbízottjai, akik eddig teljesen ignoráltak, látogatásukkal tisztelik meg.

Felhívtuk Lenin figyelmét a nagy jogtalanságra. Lenin azt válaszolta, hogy a letartóztatás azért történt, mert Beszarábjában román csapatok megtámadták az orosz katonaságot.

Tudtuk, hogy ellenkezőleg, a bolsevikiek törnek be Romániába. En voltam a diplomáciai testület szószólója és megmagyaráztam, hogy a diplomatának a személye sérthetetlen. Lenin azonban kifogásokat emelt és arra kért bennünket, hogy ne türelmetlenkedjünk. Késő van, ugymond, már nem lehet a népbiztosok tanácsát összehívni, nélkülük pedig nem akar ilyen fontos ügyben intézkedni. Ismételtén kértem, hogy intézkedjék azonnal, mire Lenin nyugodtan monddta:

— Nem tehetek róla. Csak holnap tudnék intézkedni.

Ebben a pillanatban soraink közül kiugrott Spalajkovics szerb követ és ökölbe szorított kezével hadonászva kiáltotta: — Banditák akik az egész szláv nemzetet bemocskolták, megérdemlik, hogy lekönjenek benneteket!

A szavakat nyomban követte a cselekedet. Több is történt volna ha vissza nem tartom a dühöngő szerb követet. Lenin nyugodt maradt, sőt mosolygott. A szobá-

ban levő Zalkind szovjetbiztos azonban ráriavalt Spalajkovicsra:

— Hallgasson! Szémtelen fráter! Ez a maguk diplomáciai hangja!

Ezután távoztunk, anélkül, hogy elintéztük volna Diamandi ügyét. Lenin mindnyájunkkal kezet fogott és két nap múlva Diamandit szabadlábra helyezték. Nem sejtette, hogy Spalajovicsnak köszönheti szabadságát.

— Hangverseny az újságíróklubban.

Az újságíróklub standard koncertközönsége előtt csütörtökön este Tiron Silvia, az opera kitünő énekesnője és Thury Béla marosvásárhelyi hegedűművész léptek fel. Thury Béla Paganini Boszorkánytáncával kezdte a hangversenyt. Ez a világ legnagyobb hegedűseit is próbára tevő mű tulságosan nagy feladat volt a fiatal művészeknek. De a további két számban, különösen *Wienawsky* Tarantellájában elfoglaltsága is feloldódott és meleg átérzésű előadásban gyönyörködött a lebilincselő zenemű szépségeivel. Tiron Silvia Giordano André Chenier és Verdi Ernánijából énekel a tőle megszokott fölényes kiforrott és a klasszikus tradíciókhoz hű előadásban. Egy román és egy magyar dalt énekel még az énekesnő, akit lelkesen ünnepelet a közönség. A zongorakíséreteket *Zisemann* és *Bródy* karnagyok látták el.

Kultürember könyvtárából nem hiányozhat

Horrabin:

Mire tanít a gazdasági földrajz?

tanulmánya, mely a napokban hagyta el a sajtót.

Ára 40.— lej. Megrendelhető az Uj Kelet könyvosztályától az összeg és portó költség (10 lej) előzetes be- küldése mellett.

Takarékosság R. T.

által eladott

71243 számú sorsjegy

képében.

Az első osztály

1.000.000 lejes főnyereményét a Takarékoság

szerencés sorsjegyvásárlói nyerték.

Kövesse a sors utmutatását és vásároljon sürgősen állami osztálysorsjegyet a

„Takarékosság” R. T.

sorsjegyvásárlóknál

CLUJ, Főter 23.

mert most miénk a szerencse!

HIREK

Hét hónap alatt 3000 zsidó produktívizálódott Németországban. Berlinből jelentik: A németországi zsidó gazdasági segélyző kezdeményezésére értekezletet tartottak Berlinben néhány nappal ezelőtt a birodalom különböző részéből kiküldött pályaválasztási és gazdasági tanácsadók a zsidó tömegek átrétegződése és produktívizálása ügyében. Az értekezlet megállapította, hogy 1933. április 1. óta három ezer németországi zsidó rétege zúdított át, illetve improduktív pályákról iparra, kert- és mezőgazdaságra tért át. Ez a szám azonban nem foglalja magában azokat, akik a maguk önszántából, a segélyző szervezetek kezdeményezése nélkül és előzetes kiképzése alapján tértek át produktív pályákra. A gyűlés egyöntetűen megállapította, hogy a zsidó nép eddigi szociális rétegződése egészségtelen és abnormalis volt és a kivándorlási országokban is oda kell hatni, hogy a bevándorlók produktív foglalkozásokban helyezkedjenek el. S. Adler Rudel hangsúlyozta, hogy az átrétegződés előmozdításával szemben nem szabad elhanyagolni az eddigi szakkiképzést. Dr. Lubinsky szociál- és munkajogi kérdésekkel foglalkozott és rámutatott az átesoportositandó elemek helyzetére s munkanélküli biztosítást illetően. Dr. Hermann az elhelyezkedés gyakorlati lehetőségeit vizsgálta, míg dr. Serényi a németországi Hechaluce delegátusa a mezőgazdasági kiképzés és a hachsarah telepek fontosságáról és további lehetőségeiről beszélt. A referátumok után hosszabb vita indult meg, majd a különböző segélyző szervezetek vezetőivel tárgyalták meg az átrétegződési processzus irányításának kérdéseit.

Kimutatás a Marpe Lanefes Egyet. 1933. év október havijának működéséről. Kiosztottak 600 ebéd, 180 liter tej, 8 liter bor. Bevételük: 600 ebéd a 25, 15.000, tagdíjakból 6810, templomi és egyéb hozzájárulások 1525, ebédek megváltása 415, adományok 340, e havijuk kiadás 2812. Összesen 26902 lej. Kiadások: Kiosztott ebédek értéke 15.000, ételhordásért 2759, igazg. költs. 1600, jutalékokra 1667, könyvkiadások: főzés és tej 1952, tejszám. a városi betegeknek 498, segélyek városi betegeknek 3426. Összesen 26.902 lej. Neumann Mórné elnök, Mózes Elek titkár.

Orvosi hír. Dr. Salamon Leopold medicus dentista Alba-Iulia (Piata Mihai Viteazul 35.) fog- és szájbetegségek szakorvosa külföldi tanulmányutjáról hazatért és rendelését megkezdte. Rendel. 10—12 óra és d. u. 3—6 óra.

Legmodernebb formájú, színű és minőségű

KALAPOK

dus választékban
„HUTSIC“ (volt Hecht)
kalapüzemnél

Cluj, Calea Reg. Ferdinand 30. Dej. Str. Eminescu 1. Női és férfi kalapokat igényesen és szakemberi gyártást, festést, tisztítást és formát.

A Dor Chadas évmegnyitó közgyűlése. Csütörtökön, folyó hó 9-én tartotta meg nagy érdeklődés közepette a Dor Chadas szociálista-cionista egyesület évmegnyitó közgyűlését. Lebovits Gyula megnyitó beszédében rámutatott az egyesület fontosságára, mely egyesület feltétlenül szükségességénél és reális alapokon nyugvó ideológiájánál fogva a cionista diákok és intellektuelek minél nagyobb táborát lesz hivatva egybefogni. Ezután rátért a Dor Chadas múlt évi aktivitásának rövid vázolására, kiemelve ezen aktivitás legfőbb eredményeként tagjaik nagyszámú való csatlakozását a chaluceinához, mely tény kellőképpen dokumentálja, hogy a Dor Chadas az átrétegződés problémáját, a cionizmus igazi lényegét, teljesen magáévá tette. Farkas Tibor a Dor Chadasra vonatkozó ideológiai fejtegetései után következett az alapszabályok felolvasása, megtárgyalása és megszavazása. A megjelölt választások során a Dor Chadas elnökévé egyhangú lelkesedéssel Jámor Ferencet választották meg. A vezetőség többi tagjai a következők lettek: Fendrich Ernő főtitkár, Farkas Tibor a kulturbizottság referense, Lebovits Gyula a chaluce bizottság referense és Hermann Lajos a propaganda és szervező bizottság referense. Az összes tagok a fenti bizottságokba való beosztása után a közgyűlést végezték.

RITKA ALKALOM!

Ritka alkalom! Szezációsan olcsó kiadású. A kiállítás tartama alatt a

Weisz Fivérek

szörme szalonjában. Gólya-palota

Cluj Zsidó Iparosok agglomerációja javára e hó 14-én, kedden este 9 órai kezdettel nagy műsorostelepítést rendeznek a City kávéházban. A nagyközönség szíves pártfogását kéri a Hölgybizottság.

A bécsi szociáldemokraták ma megkoszorúzzák Victor Adler sírját. Bécsből jelentik: Szombaton a szociáldemokrata párt husztatu küldöttsége Adler Victor halálának másfél évtizedes évfordulóján koszorút helyez az egykori pártvezér sírjára.

Ujabb könnyfakasztó bombákat dobtak el a bécsi egyetemen. Bécsből jelentik: Az egyetem természettudományi karának élettani intézetében újabb könnyfakasztó bombákat dobtak el. A professzor csak rendőri asszisztenciával tudta megtartani előadását.

A Saar-vidéken is erőre kapott a nemzeti szociálista mozgalom. Genfből jelentik: A népszövetségi titkárság közreadta a Saar-kormányzó bizottság negyedik jelentését. A bizottság a politikai helyzet ismertetése során beismeri, hogy a Saar-vidéken rendkívüli mértékben erőre kapott a nemzeti szociálista mozgalom. A nemzeti szociálisták ellen szigorúan kell fellépniük, mert láthatólag második kormányhatalomnak akarják mozgalmukat kifejleszteni.

Ma, szombaton ROYAL MOZGÓBAN:

„Fekete huszár“

Zenés világszínház!

Conrad Veidt, Mady Christinas

Vasárnap d. e. 11-kor matiné. A király házasságát. Fősz.: Don José Moyca, 10, 15 lejes helyárakkal.

Bethlen volt magyar miniszterelnök az orosz-magyar gazdasági kapcsolatok felvételét sürgeti. Budapestről jelentik: Bethlen gróf volt magyar miniszterelnök a magyar képviselőház külügyi bizottságának ülésén azt az érdekes kijelentést tette, hogy a világpolitika súlypontjának keletre tololódása következtében helyesnek találja az orosz-magyar gazdasági kapcsolatokat felvételét.

Az elegáns hölgyek Wimpasing hőcipőt viselnek. Felhívjuk t. olvasóink figyelmét a Wimpasing mai hirdetésére.

Jaques Deval: A préda. Egy francia lány története, akit Közép-Amerika exotikus világába sodor a végtet s aki hiába vágyik vissza hazájába, a bűn, a pénz, a szerelem, a politika láthatatlan karjai nem engedik. Egészvásznonkötésben 60 lej minden könyvkereskedésben, vagy ahol nincs Lepage-nál Kolozsvár.

Meg kell a szívnek hasadni. Bibó Lajos a jelen magyar irodalom gárdájának egyik legtehetségesebb, legmarkánsabb reprezentánsa: „Meg kell a szívnek hasadni e. regénye izgalmas, meleg légkörű, érdekes, rendkívül élvezetes, még is mélyen járó. A hatalmas regény 440 oldalon fehér papíron remek vászonkötésben, Athenaeum kiadásban, 90 lej minden könyvkereskedésben, vagy ahol nincs Lepage-nál Kolozsvár.

A kolozsvári rendőrség hírei. A rendőrség ma letartóztatta Alexandru Faurdeanu betörőt, aki a Mária király né ucca 46. számú házban egy lakásból 2900 lej elvitt. Faurdeanu visszaeső bűnös, aki a szamosújvári javítóintézetből szabadult ki. Átvitték az ügyészségre. — Feleken holtan találták lakásán Rusu Maria 76 éves parasztnő szonyt. A hirtelen halál okát nem állapították meg, de miután a esendőrszem jelentése szerint nincs kizárva büntetett lehetősége sem, az ügyészség bevezette a vizsgálatot.

Sixtus páрмаi herceg felépült betegségéből. Rómából jelentik: Sixtus bourbon-páрмаi herceg felépült betegségéből, elhagyta a pianorei kastélyt s utókezelésre elutazott Párizsba. Újabb jelentések szerint Sixtus bourbon-páрмаi herceg megérkezett a francia fővárosba.

A Francia Bank október 20-ika óta egy milliárd frank értékű aranyat veszített. Párizsból jelentik: A Francia Bank október 20-ika körülbelül egy milliárd frank értékű aranyat veszített. Az arany tartalék csökkenése csak kis részben tudható be amerikai aranyvásárlásoknak. Az okok inkább lélektaniak. A francia állampénzügyi helyzet bizonytalansága következtében a külföldiek elvesztették bizalmukat s egyre növekvő gyorsasággal vonják vissza tőkéiket Franciaországból.

Felozlatják az összes ausztriai tornászövetségeket. Bécsből jelentik: Keresztényszociálista forrásból az a hír terjedt el, hogy küszbön áll az összes ausztriai tornászövetségek felozlatása.

Japán konkurencijára veszélyezteteti az angol textilipart. Párizsból jelentik: Az Agence Economique et Financiere rámutat arra, hogy amennyiben az angol textilipar már közelebbről nem tud valamit egészen új, eddig ismeretlen textíliákat piacra vetni, Japán rövidesen fölébe fog kerülni s ennek az lesz a következménye, hogy az angliai textilmunkások bérét is le kellene szállítani a versenyképesség érdekében arra a színvonalra, a melyet a japán munkások kapnak.

Agyanrugta a saját lova. Zsibói tudósítónk jelenti: A napokban Nagy János 26 éves esigleni lakos két lovával és szekerekkel indult Zsibó felé hazafelé. Utközben a lovak megálltak és nem akartak menni. Nagy János az egyik lóra ostromával rávágott, amely úgy melbe rugta, hogy azonnal kiszendvedt. Az ügyész ség megadta a temekzési engedélyt.

Megindul a pezsgő- és borexport Amerikába. Párizsból jelentik: Francia pezsgőkereskedők Martinique szigetén többmillió üveg pezsgőt halmoztak fel, hogy az importengedély elnyerése után nyomban behívezzék Amerikába. December 15-én az amerikai kormány hivatalosan is proklamálni fogja a szesztilalom eltörlését, miután a tagállamok közül több mint harminchat a prohibíció eltörlése mellett szavazott. A szeszfogyasztást már most sem büntetik Amerikában. Egy idejű jelentés szerint Chile és Argentína bortermelői is gigászi arányban amerikai behozatalra készültek fel, a kanadai szeszgyárak pedig 180 millió liter whisky tartanak készletben az utba-indításra.

Mussolini lapja kigonyolja és nevet ségessé teszi Hitler fajelméletét. Rómából jelentik: Az olasz sajtó folytatja vitáját a horogkeresztes fajelmélettel. Olyan nyiltan ír, hogy semmiféle kétségnek nem ad lehetőséget. A tiszta faj- és vérelméletet képtelenségnek bélyegzi. S a vezényszólamot vitában a Popolo d'Italia viszi, melynek kapcsolata Mussolinihez közismert. A Popolo d'Italia felhívja a figyelmet a dán miniszterelnök nyilatkozatára, amely rámutat a délről, tehát Németország felől fenyegető veszedelemre és védekezésre hívja fel a skandináv népeket, majd így folytatja: „Nyilvánvaló, hogy Berlin déli város Kopenhágához és Oslóhoz viszonyítva, Fokról-fokról így jut el az ember északabbra, a lapokhoz, akik a legészakibbak mindannyi közül és tehát a legfajtisztábbak is. Eljen Lappföld, az északi, genialis faj országa, minden civilizáció megteremtője és le a Földközi-tenger népeivel.“

Az üde nők kedvelt pudere

Az ideji irodalmi Nobel-díjat egy szovjetorosz író, a fizikait egy osztrák professzor kapta. Stokholmból jelentik: Az ideji irodalmi Nobel-díjat Ivan Alexejevics Bunin szovjetorosz író kapja. Egy idejű jelentés szerint Schrödinger osztrák professzor a fizikai Nobel-díj egyik nyertesese.

Kis hírek Hitler Németországból. Berlinből jelentik: Münchenben a nemzeti szociálistapárt régi gárdájának bevonásával megünnepelték a párt zászlóbontásának és első felkelésének tizedik évfordulóját. Felavatták a Feldherrnhalle előtti téren a tíz évvel ezelőtti megmozdulások életüket vesztett 16 nemzeti szociálista emlékművét. Dél előtt 10 órakor menet alakult a régi gárdából a Bürgerbräu, a párt régi főhadiszállása előtt s Hitlerrel s a régi vezérkarral az élén a Feldherrnhalle elé vonult. Ott vitték a menetben a feldherrnhallei ütközetben vérfoltokat kapott régi lobogót is. Az emlékmű körül hatalmas néptömeg foglalt helyet. Adolf Wagner bajor miniszter után Siewerth bajor miniszterelnök, utána Göring és végül Hitler beszéltek. A kancellár — Forradalmunk német férfiai, régi gárdám — megszólítással kezdte beszédét. Történelmi visszatekintés után a kancellár a mozgalom első halottainak érdemét méltatta. Ha feltámadnának — mondotta Hitler — örökönyveket öntene nek a győztes forradalom láttán. A kancellár újlag felhívott minden németet, hogy álljon az egyenjogúságot követelő birodalmi kormány mögé. A beszéd befejeztével Hitler, Göring és Röhm, a roham osztagok vezérkari főnöke az emlékmű elé léptek s egymással némán kezét szorították. — A betiltott danzigi Volksstimme és a Landeszeitung letartóztatott szerkesztőit a weichselmündei koncentrációs táborba szállították. — Ernst Schneller volt kommunista képviselőt hazaárulásért hat évi szabadságvesztés büntetésre ítélték.

Husvéteti cukor

כשר של פסח

Miután ez évben csakis a mi gyárainkban lett gyártva ortodox kóser husvéteti cukor a Cluj ortodox központj iroda felügyelete mellett és hechscherjével ellátva, felhívjuk az érdekelteket figyelmét, hogy gyárainkban már készen van a husvéteti cukor minden fajtában.

Érdeklődők forduljanak közvetlenül hozzánk, vagy minden városban levő képviselőinkhez.

„Danubiana“

Fabricij si Rafinerii de zahar S. A. R. BUCURESTI, Str. Caimatei No. 5.

HIREK

Hét hónap alatt 3000 zsidó produktívizálódott Németországban. Berlinből jelentik: A németországi zsidó gazdasági segélyző kezdeményezésére értekezletet tartottak Berlinben néhány nappal ezelettől a birodalom különböző részéből kiküldött pályaválasztási és gazdasági tanácsadók a zsidó tömegek átrétegződése és produktívizálása ügyében. Az értekezlet megállapította, hogy 1933. április 1. óta három ezer németországi zsidó rétege zúdított át, illetve improduktív pályákról iparra, kert- és mezőgazdaságra tért át. Ez a szám azonban nem foglalja magában azokat, akik a maguk önszántából, a segélyző szervezetek kezdeményezése nélkül és előzetes kiképzése alapján tértek át produktív pályákra. A gyűlés egyöntetűen megállapította, hogy a zsidó nép eddigi szociális rétegződése egészségtelen és abnormális volt és a kivándorlási országokban is oda kell hatni, hogy a bevándorlók produktív foglalkozásokban helyezkedjenek el. S. Adler Rudel hangsúlyozta, hogy az átrétegződés előmozdításával szemben nem szabad elhanyagolni az eddigi szakkiképzést. Dr. Lubinsky szociál- és munkajogi kérdésekkel foglalkozott és rámutatott az átesportosítandó elemek helyzetére s munkanélküli biztosítást illetően. Dr. Hermann az elhelyezkedés gyakorlati lehetőségeit vázolta, míg dr. Serényi, a németországi Hechajne delegátusa a mezőgazdasági kiképzés és a haehsarrah telepek fontosságáról és további lehetőségeiről beszélt. A referátumok után hosszabb vita indult meg, majd a különböző segélyező szervezetek vezetőivel tárgyalták meg az átrétegződési folyamatok irányításának kérdéseit.

— Kimutatás a Marpe Lanefes Egylet 1933. év október havi működéséről. Kiszámlázott 600 ebéd, 180 liter tej, 8 liter bor. Bevételek: 600 ebéd a 25, 15.000, tagdíjakból 6810, templomi és egyéb hozzájárulások 1525, ebédek megváltása 415, adományok 340, e havi tulkijadás 2812. Összesen 26902 lej. Kiadások: Kiszámlázott ebédek értéke 15.000, ételhordásért 2759, igazg. költség, jutalékokra 1667, könyvkiadások: főzés és tej 1952, tejszárma városi betegeknek 498, segélyek városi betegnek 3426. Összesen 26.902 lej. Neumann Mórné elnök, Mózes Elek titkár

— Orvosi hír. Dr. Salamon Leopold medic dentist Alba-Iulia (Piata Mihai Viteazul 35.) fog- és szájbetegségek szakorvosa külföldi tanulmányutjáról hazatérkezett és rendelését megkezdte. Rendel. 10—14-ig és d. u. 3—6-ig.

Legmodernebb formájú, színű és minőségű

KALAPOK

dus választékban

„HUTSIC“ (volt Hecht) kalapüzemnél

Cluj, Calea Reg. Ferdinand 30. Dej. Str. Eminescu 1. Női és férfi kalapokat tartányosan és szakszertűen gyárt, fest, tisztít és formál.

— A Dor Chadas évmegnyitó közgyűlése. Csütörtökön, folyó hó 9-én tartotta meg nagy érdeklődés közepette a Dor Chadas szociálistá-cionista egyesület évmegnyitó közgyűlését. Lebovits Gyula megnyitó beszédében rámutatott az egyesület fontosságára, mely egyesület feltétlen szükségességénél és reális alapokon nyugvó ideológiájánál fogva a cionista diákok és intellektuelek minél nagyobb táborát lesz hivatva egybefogni. Ezután rátért a Dor Chadas mult évi aktivitásának rövid vázolására, kiemelve ezen aktivitás legfőbb eredményeként tagjaik nagyszámúban való esatlakozását a chalu-einthez, mely tény kellőképpen dokumentálja, hogy a Dor Chadas az átrétegződés problémáját, a cionizmus igazi lényegét, teljesen magáévá tette. Farkas Tibor a Dor Chadasra vonatkozó ideológiai fejtegetései után következett az alapszabályok felolvasása, megtárgyalása és megszavazása. A megjelölt választások során a Dor Chadas elnökévé egyhangú lelkesedéssel Jambor Ferencet választották meg. A vezetőség többi tagjai a következők lettek: Fendrich Ernő főtitkár, Farkas Tibor a kulturbizottság referense, Lebovits Gyula a chalué bizottság referense és Hermann Lajos a propaganda és szervező bizottság referense. Az összes tagok a fenti bizottságokba való beosztása után a közgyűlés végetért.

RITKA ALKALOM!

Ritka alkalom! Szenzációsan olcsó kiadásban. A kiállítás tartama alatt a

Weisz Fivérek

szőrme szalonjában. Gólya-palota

— Cluji Zsidó Iparosok agglomerátum javára e hó 14-én, kedden este 9 órai kezdettel nagy műsorosteaestélyt rendeznek a City kávéházban. A nagyközönség szíves pártfogását kéri a Hölgybizottság.

— A bécsi szociáldemokraták ma megkoszorúzzák Victor Adler sírját. Bécsből jelentik: Szombaton a szociáldemokratapárt husztagnyi küldöttsége Adler Victor halálának másfél évületes évfordulóján koszorút helyez az egykori pártvezér sírjára.

— Ujabb könnyfakasztó bombákat dobta el a bécsi egyetem. Bécsből jelentik: Az egyetem természettudományi karának élettani intézetében ujabb könnyfakasztó bombákat dobta el. A professzor csak rendőri asszisztenciával tudta megtartani előadását.

— A Saar-vidéken is erőre kapott a nemzeti szociálista mozgalom. Genfből jelentik: A népszövetségi titkárság közreadta a Saar-kormányzó bizottság negyedik jelentését. A bizottság a politikai helyzet ismertetése során beismerte, hogy a Saar-vidéken rendkívüli mértékben erőre kapott a nemzeti szociálista mozgalom. A nemzeti szociálisták ellen szigorúan kell fellépniük, mert láthatólag második kormányhatalommal akarják mozgalmukat kifejleszteni.

Ma, szombaton ROYAL MOZGÓBAN:

„Fekete huszár“

Zenés világszínház!

Conrad Veidt, Mady Christinas

Vasárnap d. e. 11-kor matiné: A király házasság. Fősz.: Don José Moyca, 10, 15 lejes helyekkel.

— Bethlen volt magyar miniszterelnök az orosz-magyar gazdasági kapcsolatok felvételét sürgeti. Budapestről jelentik: Bethlen gróf volt magyar miniszterelnök a magyar képviselőház külügyi bizottságának ülésén azt az érdekes kijelentést tette, hogy a világpolitika súlypontjának keletre tolódása következtében helyesnek találna az orosz-magyar gazdasági kapcsolatok felvételét.

— Az elegáns hölgyek Wimpasing főcipőt viselnek. Felhívjuk t. olvasóink figyelmét a Wimpasing mai hirdetésére.

— Jaques Deval: A préda. Egy francia lány története, akit Közép-Amerika exotikus világába sodor a végzet s aki hiába vágyik vissza hazájába, a bűn, a pénz, a szerelem, a politika láthatatlan karjai nem engedik. Egészvásznonkötésben 60 lej minden könyvkereskedésben, vagy ahol nincs Lepage-nál Kolozsvár.

— Meg kell a szívnek hasadni. Bibó Lajos a jelen magyar irodalom gárdájának egyik legtehetségesebb, legmarkánsabb reprezentánsa: „Meg kell a szívnek hasadni e. regénye izgalmas, meleg légkörű, érdekes, rendkívül élvezetes, még is mélyen járó. A hatalmas regény 440 oldalon fehér papíron remek vászonkötésben, Athenaeum kiadásában, 90 lej minden könyvkereskedésben, vagy ahol nincs Lepage-nál Kolozsvár.

— A kolozsvári rendőrség hírei. A rendőrség ma letartóztatta Alexandru Faurdeanu betörőt, aki a Mária király né ucca 46. számú házban egy lakásból 2900 lej elvitt. Faurdeanu visszaeső bűnös, aki a szamosújvári javítóintézetből szabadult ki. Átvitték az ügyészségre. — Feleken holtan találták lakásán Rusu Maria 76 éves parasztnaszonyt. A hirtelen halál okát nem állapították meg, de miután a csendőrszem jelentése szerint nincs kizárva bűntett lehetősége sem, az ügyészség bevezette a vizsgálatot.

— Sixtus páрмаi herceg felépült betegségeiből. Rómából jelentik: Sixtus bourbon-páрмаi herceg felépült betegségeiből, elhagyta a pianorei kastélyt s utókezelésre elutazott Párizsba. Ujabb jelentések szerint Sixtus bourbon-páрмаi herceg megérkezett a francia fővárosba.

— A Franela Bank október 20-ika óta egy milliárd frank értékű aranyat veszített. Párizsból jelentik: A Franela Bank október 20 óta körülbelül egy milliárd frank értékű aranyat veszített. Az arany tartalék csökkenése csak kis részben tudható be amerikai aranyvásárlásoknak. Az okok inkább lélektaniak. A francia állampénzügyi helyzet bizonytalansága következtében a külföldiek elveszítették bizalmukat s egyre növekvő gyorsasággal vonják vissza tőkéiket Franciaországból.

— Feloszlatták az összes ausztriai tornászövetségeket. Bécsből jelentik: Kerestényszocialista forrásból az a hír terjedt el, hogy küszbön áll az összes ausztriai tornászövetségek feloszlata.

— Japán konkurenciája veszélyezteti az angol textilipart. Párizsból jelentik: Az Agence Economique et Financiere rámutat arra, hogy amennyiben az angol textilipar már közelebből nem tud valami egészen új, eddig ismeretlen textiliákat piacra vetni, Japán rövidesen fölébe fog kerülni s ennek az lesz a következménye, hogy az angliai textil munkások bérért is le kellene szállítani a versenyképesség érdekében arra a színvonalra, a melyet a japán munkások kapnak.

— Agyanrugta a saját lova. Zsibói tudósítónk jelenti: A napokban Nagy János 26 éves csigleni lakos két lovával és szekerekkel indult Zsibó felé. Útközben a lovak megálltak és nem akartak menni. Nagy János az egyik lóra ostromál rávágott, amely ugy melbe rugta, hogy azonnal kiszenvedett. Az ügyészség megadta a temetkezési engedélyt.

— Megindul a pezsgő- és borexport Amerikába. Párizsból jelentik: Francia pezsgőkereskedők Martinique szigetén többmillió üveg pezsgőt halmoztak fel, hogy az importengedély elnyerése után nyomban behívessék Amerikába. December 15-én az amerikai kormány hivatalosan is proklamálni fogja a szesztilalom eltörlését, miután a tagállamok közül több mint harminchat a prohibíció eltörlése mellett szavazott. A szeszfogyasztást már most sem büntetik Amerikában. Egy idejű jelentés szerint Chile és Argentina bortermelői is gigászi arányú amerikai behozatalra készültek fel, a kanadai szeszgyárak pedig 180 millió liter whiskyt tartanak készletben az utba-indításra.

— Mussolini lapja kijelnyolja és nevet ségessé teszi Hitler fagyumolját. Rómából jelentik: Az olasz sajtó folytatja vitáját a horogkeresztes fajelmélettel. Olyan nyilatkozó, hogy semmiféle kétségnek nem ad lehetőséget. A tiszta faj- és vérelméletet képtelenségnek bélyegzi. S a vezényszólamot vitában a Popolo d'Italia viszi, melynek kapcsolata Mussolinéhoz közsimer. A Popolo d'Italia felhívja a figyelmet a dán miniszterelnök nyilatkozatára, amely rámutat a délről, tehát Németországra felől fenyegető veszedelemre és védekezésre hívja fel a skandináv északi népeket, majd így folytatja: „Nyilvánvaló, hogy Berlin déli város Kopenhágához és Oslóhoz viszonyítva. Fokról-fokra így jut el az ember északra, a lap pokhoz, akik a legészakibb mindannyi közül és tehát a legfajtisztábbak is. Eljen Lappföld, az északi, geniális faj országa, minden civilizáció megteremtője és le a Földközi-tenger népeivel.“

Az üde nők kedvelt pudere

5 fleurs
POUDRE
FORVIL

— Az idei irodalmi Nobel-díjat egy szovjetorosz író, a fizikait egy osztrák professzor kapta. Stokholmból jelentik: Az idei irodalmi Nobel-díjat Ivan Alexejevics Bunin szovjetorosz író kapja. Egy idejű jelentés szerint Schrödinger osztrák professzor a fizikai Nobel-díj egyik nyertesé.

— Kis hírek Hitler Németországból. Berlinből jelentik: Münchenben a nemzeti szociálistapárt régi gárdájának bevonásával megünnepelték a párt zászlóbontásának és első felkelésének tizedik évfordulóját. Felavatták a Feldherrnhalle előtti téren a tíz évvel ezelőtti megmozduláskor életüket vesztett 16 nemzeti szociálista emlékművét. Délelőtt 10 órakor menet alakult a régi gárdából a Bürgerbräu, a párt régi főhadiszállása előtt s Hitlerrel s a régi vezérkarral az élén a Feldherrnhalle elé vonult. Ott vitték a menetben a feldherrnhallei útközben vérfoltokat kapott régi lobogót is. Az emlékmű körül hatalmas néptömeg foglalt helyet. Adolf Wagner bajor miniszter után Siewerth bajor miniszterelnök, utána Göring és végül Hitler beszéltek. A kancellár — Forradalmunk német férfiai, régi gárdám — megszólítással kezdte beszédét. Történelmi visszatekintés után a kancellár a mozgalom első halottainak érdemét méltatta. Ha feltámadnának — mondotta Hitler — örömkönyveket öntene nek a győztes forradalom láttán. A kancellár újólag felhívott minden németet, hogy álljon az egyenjogúságot követelő birodalmi kormány mögé. A beszéd befejeztével Hitler, Göring és Röhm, a roham osztagok vezérkari főnöke az emlékmű elé léptek s egymással némán kezét szorították. — A beöltött danzigi Volksstimme és a Landeszeitung letartóztatt szerkesztőit s weichselmündei koncentrációs táborba szállították. — Ernst Schneller volt kommunista képviselőt hazaárulásért hat évi szabadságvesztés büntetésre ítélték.

Husvétii cukor

כשר של פסח

Miután ez évben csakis a mi gyárainkban lett gyártva ortodox husvétii cukor a cluj ortodox központi iroda felügyelete mellett és hechscherjével ellátva, felhívjuk az érdekeltek figyelmét, hogy gyárainkban már készen van a husvétii cukor minden fajtában.

Érdeklődők forduljanak közvetlenül hozzánk, vagy minden városban levő képviselőjeinkhez.

„Danubiana“

Fabricii si Rafinerii de zahar S. A. R. BUCURESTI, Str. Cajmatei No. 5.

UJ KELET Legújabb hírek

Hitler népszavazási propaganda beszédet mondott a munkások számára

„Örült volnék, ha háborút akarnék” — mondta a kancellár. Nemcsak a baloldali, de a jobboldali osztálpártoknak is hadat üzent Hitler

Ha Németország meg kapja az egyenjogúságot, minden nemzetközi egyezményre kapható

Berlin, november 10. A birodalom egész területén egy perces termelési és forgalmi szünetet tartottak a német egyenjogúsági törekvések sikeréért. Az utcákon megállott mindenemü forgalom és a gyárvállalatoknál a termelő munka.

Délután Hitler a Siemens művek nagy dinamótermében az üzemi munkásságnak tartott népszavazási propaganda beszédet. A kancellár szavait az összes német rádió leadóállomások közvetítették. ezen felül a rajnavideki, vesztfáliai és más nagyipari üzemekben hangszórókon továbbították az üzemek egész munkássága számára. A németországi rádióközvetítést átvették északamerikai, délamerikai, angol ausztráliai és délafrikai rádióállomások is.

A kancellár bevezetőjében kritikában részesítette a marxista kormányzatot. Védekezett azzal a váddal szemben, hogy csak a baloldal ellen küzd.

A nemzeti szocialista Németország meg akar semmisíteni minden olyan pártot, amely kizárólag osztályérdekeket képvisel.

A súlyos órában a német nemzet egységére van szükség. Amikor a kormány átvette az uralmat hat és félmillió volt Németországban az parti munkanélküliek száma. Kilenc hónapos kormányzás után az ipari munkanélküliség intenzíven csökken, most a munkanélküliek hárommillió kétszázszázat tesznek ki. Kormányára felvette a harcot a korrupt adminisztráció ellen. Elégítéssel állapítja meg, hogy a korrupciónak sikerült energikusan utját vágni. Háborus készülődéssel vádolják a nemzeti szocialista Németországot.

Nem vagyok örült — mondta Hitler — hogy háborút kívánjak.

En végig küzdöttem a háborút, naponta golyók százai füttyültek el a fülem mellett és gránátok csaptak le körülöttem. Vajjon az idegen hatalmak kormányfőiről közül — akik a nemzeti szocialista Németországot békebontó szándékkal vádolják meg, — olyan sokan ismerik be saját bűnükön a háboru borzalmaikat. Kormányom a munka megszervezése útján halad előre. Szerintem a külföldi hatalmak kormányfőiről is jobban tennék, ha országai saját külön problémáival foglalkoznának. A nemzetiszocialista Németország nem sértett meg senkit. Egyetlen országgal szemben sem lépett fel agresszív szívtással és nem adott okot hadüzenetre. Helyes lenne, ha már egyszer záró vonást húznának a háborus, véres számla alá.

A nemzeti szocialista Németország újlag kijelenti, hogy diktátumokat rá lehet erőszakolni, de aláírását ilyen „szerző-

désekhez” nem adja. Csak olyan szerződést ír alá, amely az egyenjogúság elvét tekintetbe veszi. Ha pedig a békés szándékokat többször kibangsúlyozó kormány figyelmen kívül hagyásával a német nemzetet vádolják háborus készülődéssel és vér áhító pszichozissal, ám várják be a november 12-i eredményt, amely meggyőződésem szerint nem lehet más, mint nagy többség felsorakozása a békepolitikát hirdető nemzeti szocialista kormány mögé. Hitler még egyszer hangoztatta, hogy az egyenjogúság elvének gyakorlatba átvitele estén Németország hajlandó francia-német közvetlen tárgyalásra, bár

milyen nemzetközi együttműködésre, nemzetközi értekezleteken való részvételre és nemzetközi szerződések kötésére.

Ha Németország nem szerzi meg az öt megjelölt egyenjogúságot képviselőit nem fogják látni sehol sem eszmeeszerűen, sem nemzetközi értekezleteken.

Hitler beszédét a jelenlévő Siemens gyári munkásság nagy lelkesedéssel fogadta. A beszéd mély hatást váltott ki a nagyipari vidékeken, ahol a vállalatok mindenütt lehetővé tették a munkásságnak, hogy a munkái félretelve meghallgathassák a kancellár hozzájuk intézett szövegét.

Leverték a kubai felkelőket

Tömeges kivégzések várhatók. Több száz halálos áldozata van a felkelésnek

London, november 10. A newyorki Associated Press közli a kubai kormány hivatalos jelentését, mely szerint sikerült a felkelést leverni. Az Acharez erődben kétezer felkelő a kormányerők tüzérégi pergőtüzére kitézte a fehér lobogót és megadta magát. Bizonyosra veszik, hogy a kubai yunta drákói büntető-rendszabályokat léptet életbe és tömeges kivégzések várhatók. Newyorkba érkezett lapjelentések szerint több száz halálos áldozata és sebesülte van a felkelési mozgalom során keletkezett ütközeteknek. A

felkelőket koncentrációs táborba szállították. Már holnap a vezetők rendkívüli katonai bíróság elé kerülnek.

Előbbi jelentés szerint az amerikai kormány újra készenlétbe helyeztetett hadihajókat, hogy a kubai vizekre indíttassa. A kormányerők tüzérégi állandó bombázás alatt tartja az Acharez erődöt, amelyben a felkelők elszármaguktak. Több tüzérégi lövedék Havanna belvárosának házait találta. Sok épület, köztük masszív kincstári paloták, megrongálódtak.

A német államvasut Csehszlovákiába is be akarja vinni az árja paragrafust

Éles interpelláció a csehszlovák parlamentben

Prága, november 10. A csehszlovákiai szenátusban a szociáldemokraták interpellációt intéztek a vasutügyi miniszterhez, amelyben rámutatnak arra, hogy a német államvasut „elvi okokból” elbocsátotta állásából a neu-oderbergi vasuti orvost — aki cseh állampolgár — és pályázatot tűzött ki az állás betöltésére. Neu-Oderberg Csehszlovákia területén fekszik, a német határ mentén és a német államvasut a határszéli csehszlovákiai területeken különböző vasuti munkálatokat végez. Az interpelláció rámutat arra, hogy az orvosi állásra kitézött pályázatban az árjaszarmazást is feltétel-

ként szabták meg. A csehszlovákiai orvosok központi szövetsége megtiltotta tagjainak, hogy reagáljanak a pályázatra és a neu-oderbergi állást betöltsék. A szociáldemokraták kérdik a vasutügyi minisztert, hajlandó-e figyelmeztetni a német birodalmi államvasut igazgatóságát, hogy Csehszlovákia területén a német vasuti hatóságokra is a csehszlovák törvények vonatkoznak és hogy a csehszlovákiai alkotmány egyenlő jogokat biztosít az összes polgárok számára, tehát Csehszlovákia határain belül a német államvasutak is alá kell hogy vessék magukat a csehszlovák törvényeknek.

Befejezett ténynek tekinthető a Szovjet de jure való elismerése Amerikában

Az ujjáépítési hivatal 33 dollár 15 centben állapította meg az arany napi árát finom unciánként

Washington, nov. 10. A külügyminisztérium magasrangú tisztviselőinek körében hírlik, hogy a Roosevelt, Hull és Litvinov között lefolyt tárgyalások során meggyezéses jött létre, amelynek alapján az Egyesült Államok elismerik Szovjetországot. A kevésbé fontos kérdéseket későbbi tárgyalások számára tartják fenn. Az amerikai kormány követelte Litvinovtól, hogy jelents ki, hogy a szovjetkormány hajlandó tárgyalni az Oroszországnak nyújtott amerikai hitelek ügyének rendezéséről és ígérje meg, hogy be-

szünteti a kommunista propagandát az Egyesült Államok területén. Litvinov ezeket a feltételeket elvben elfogadta.

Beavatott amerikai körökből szerzett újabb értesülések szerint ma proklamálják Washingtonban a szovjetkormány de jure elismerését. A newyorki lapok értesülései szerint a szovjet husz éves áruhitelt igényel Amerikától. Ha ezt megkapná, nagy áru megrendeléseket eszközölne. Úgy hírlik, hogy az amerikai acélipar bele is menne a hosszú fizetési határidőbe, tekintettel arra, hogy óriási árukész-

„Az én talpam Okmatalp Kevés pénzért soká tart a PALMA OKMA tartótalp nem árik át, tartóssága csodával határos Ezt kérje!”

leteit ma nem tudja elhelyezni. Egyébként az amerikai ujjáépítési hivatal az arany napi árát finom unciánként 33 dollár 15 centben állapította meg. Londonban erre a hirre az arany ára 11 sillinggel emelkedett. Az angol alsóház ülésén szóba hozták az amerikai aranyvá sárlások ügyét. Neville Chamberlain angol kincstári kancellár a font és dollár viszonyának alakulására vonatkozóan fel-tett kérdésre válaszol kijelentette, hogy a kormány ügyel a font függetlenségére. Ezt a valutapolitikát a dominionok kormányai is helyeslik. Wedgwood ezredes közbevetett kérdésére, hogy talán a francia frankhoz kívánják-e rögzíteni a fontot, a kincstári kancellár azt a kijelentést tette, hogy a kormány az angol valutát minden más fizetőeszköztől függetleníti.

Újabb newyorki jelentések szerint Amerikában alakulóban van a nagy közmunkatanács, amely 400 millió dollár értékű teli közmunkát fog kiírni és végrehajtani. Remélik, hogy a munkanélküliek száma a hónap folyamán két millióval s a jövő hónap közepéig újabb két millióval apadni fog. Ezeket a közmunkáknál fogják alkalmazni.

Az osztálysorsjáték mai huzása

Bucuresti-Bukarest, november 10. Az osztálysorsjáték mai huzásán a 100.000 lejes nyeresémet az 55381 számú sorsjegy nyerte. 15.000 lejt a 77.913, 37.608 és a 23.742 számok nyertek.

Négymillió hász égett le Bukarestben

Bucuresti-Bukarest, nov. 10. (Az Új Kelet tud.) Ma reggel a Spataru uca 40. szám alatt a fűtőtest megsérülése miatt tüzvész tört ki. A tüzoltók minden erőfeszítése hiábavalónak bizonyult, a ház és a butorok legnagyobb része leégett. A ház négy millió lejre volt biztosítva.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. nyomása Cluj-Kolozsvár Strada Barabás L. Pop (v. Brassai u.) 10. Telefon: 0-74.

A modern kézimunka

legértékesebb disze minden lakásnak!!!

A legújabb külföldi modellek szerint készített kézimunkák képek meglepő olcsó áron kaphatók

FISCH BÖSKE

kézimunkaszalonjában

Cluj, Str. Barjitu (Malom u.) 16. szám.

Taxa postală plătită în nume No. 224.713-92

da Baron L. Pop Telefon: 9-77. Havonta 110, a évre 600, egész földre: Havonta félre 6, egész detések díjszal KELET” az e ssidóság egyet keink utánnya rá megjelölés

Kormány

Az uralk

Bucuresti-Bu Uj Kelet tud. ötödik napján és a Vajdák csak ma délbe mondását. A megoldása azo mert kedden, den körülmén törvényhozó t — amennyiben zsimválságot i ma az új kab király alá kell amely a parla delj az új válk Annira várt kása, annyira az uralkodó megvonja a b nácsadójától, b ragát az a ve értés történt. fórum és Vaid fejtevése tám lapoknak az a kísérlj vaamil tanj a kormán elnökte ala munkáját. E egyetien kérd erre a kérdés nem lehet oly moly realitás körülmények bukása, az u lépésének köv kctmányos no vonalán nem mely párt a d következtében lemről, akko amelyet a köz lása kijelöl, megbukott, n bukást megér sívülj körülm kormánnyal tesszerien lel

A mai délü audienciák m belül mozogn

1. A jele és egy nem koalíciós és szigoru kal, vagy

2. a parl párt, vag amely meg arra nézve, választások negyven sz

Az első buk vannak Buk amelyek nem Ebben az ese vagy pedig e terelnökségór nak a kormá tartozik az a egyrészt tis

A második a logikus elg many bukás -őjobboldali keresendők. E felelősen csak alakításra m vannak a v nek nem vol feszítésekre többséget me